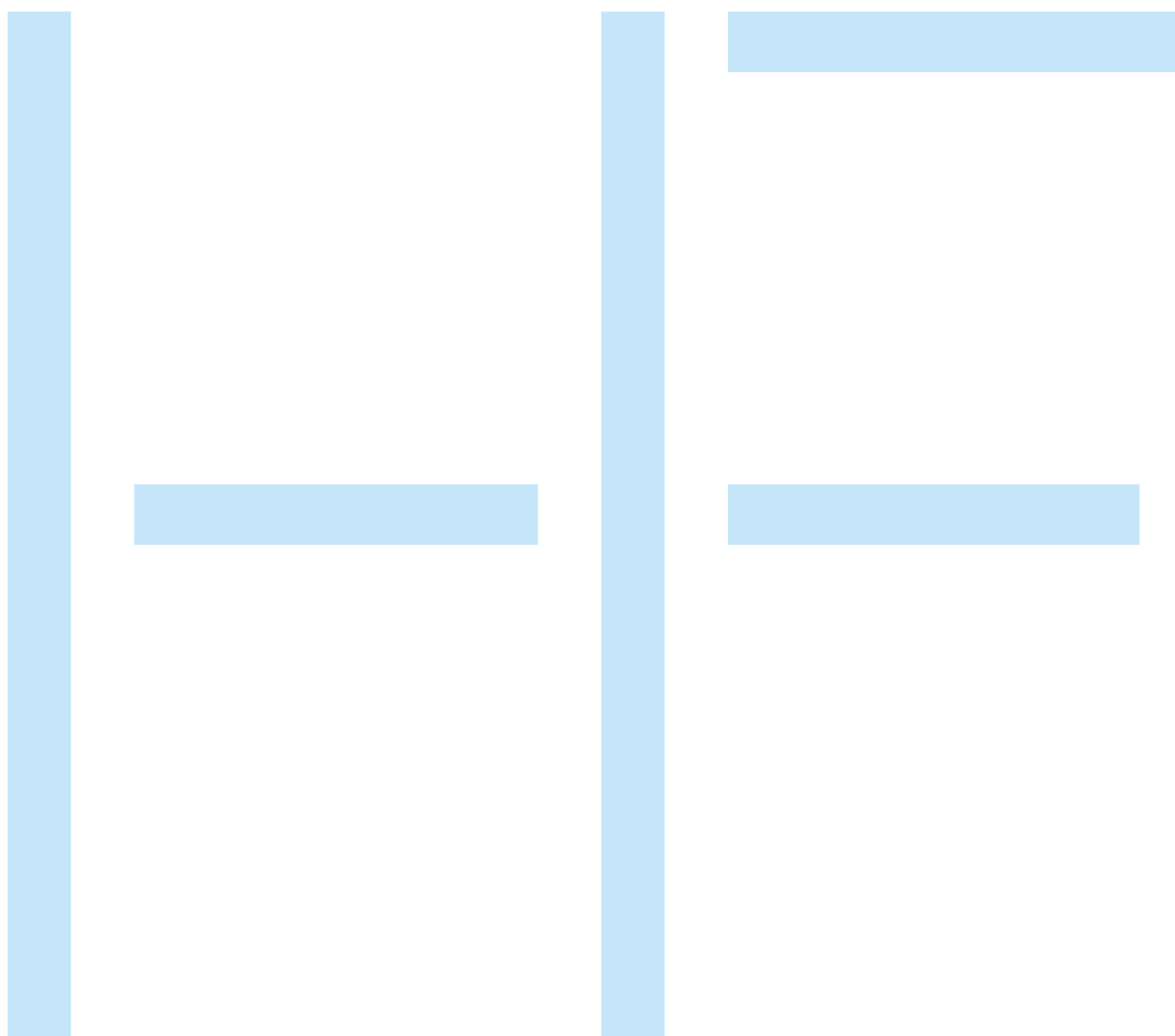

Jaarverantwoording 2018

HOLLAND
FESTIVAL

Holland Festival Proms

Jaarverantwoording 2018

Inhoud

Raad van toezicht	
Bestuursverslag:	
1. Holland Festival 2018	
2. Context en educatie	
3. Communicatie & marketing	
4. Development	
5. Financiën	
6. Organisatie	
7. Bestuur	
8. Jaarrekening	
9. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	

Bijlagen

05	• Coproductie/samenwerking
	• Programma Holland Festival 2018
07	• Overzicht medewerkers 2018
11	• Nevenfuncties raad van toezicht, directie, medewerkers
14	• Donateurs
17	• Subsidiënten, hoofdbegunstiger, productie-partner, sponsors, fondsen, instellingen, mediapartners, HF Business, partners, locaties
19	
22	
24	
25	
52	

HF Young Academy: Appropriation

RAAD VAN TOEZICHT

De raad van toezicht van het Holland Festival bestond in 2018 uit Martijn Sanders (voorzitter), Ben Noteboom (tot 2 april 2018), Mavis Carrilho, Jet de Ranitz, Gert-Jan van den Bergh, Tom de Swaan en Astrid Helstone (vanaf 12 december 2018). De raad van toezicht kwam in 2018 vijf keer bijeen: op 23 maart, 16 mei, 20 juni, 5 oktober en 12 december. Op 12 december werd de begroting voor 2019 door de raad van toezicht goedgekeurd. De raad van toezicht vergaderde in aanwezigheid van het bestuur. De vergaderingen werden in besloten kring beëindigd, buiten aanwezigheid van directeur en notulist. In alle vergaderingen werd gesproken over (toezicht op) de financiën, de stand van zaken op het gebied van development en het artistiek beleid. In 2018 werd in de raad van toezicht daarnaast gesproken over de volgende onderwerpen.

Afscheid Ruth Mackenzie

Holland Festival editie 2018 was de vierde en laatste editie onder artistieke leiding van Ruth Mackenzie. Tijdens de Holland Festival Vriendenvoorstelling op 29 juni heeft de raad van toezicht in het bijzijn van medewerkers, Vrienden en relaties van het Holland Festival afscheid van haar genomen. De raad dankt Ruth Mackenzie voor de samenwerking en haar inzet voor het Holland Festival.

Besturingsmodel van het festival

In juni 2017 werd besloten over te gaan tot een besturingsmodel waarbij Stichting Holland Festival wordt bestuurd door een algemeen directeur/bestuurder. In december 2017 besloot de raad van toezicht tot het aanstellen van een of meerdere associate artists die zich in principe voor de duur van één editie aan het Holland Festival verbinden. Deze wijziging in het besturingsmodel leidde ertoe dat de reglementen – en de daarbij horende bijlagen – van zowel raad van toezicht als directie werden aangepast en up-to-date gemaakt.

In alle vergaderingen werd gesproken over de samenwerking met de associate artists voor de editie van 2019. De raad constateerde aan de hand van opgestelde proof-points dat de ambitie om met deze werkwijze de artistieke relevantie van het festival te vergroten en de band tussen kunst(enaar) en publiek te versterken, lijkt te slagen. De ervaringen geven vooralsnog reden tot het voortzetten van dit model.

Op 18 december voerde een delegatie van de raad van toezicht een evaluatiegesprek met de directeur/bestuurder. Daarin kwamen het gewijzigde besturingsmodel, de organisatiestructuur en de leiderschapstijl ter sprake.

Samenstelling raad van toezicht

In verband met de wijziging in het besturingsmodel werd Mavis Carrilho (portefeuille HR) gevraagd haar termijn met een jaar te verlengen, waar zij toe bereid was. Daarmee is de zittingstermijn van Mavis Carrilho verlengd tot en met 10 oktober 2019. Ben Noteboom verliet de raad van toezicht per 2 april 2018. Zijn portefeuille financiën en audit werd overgenomen door zittend lid Tom de Swaan.

Er ontstaan hiermee (op termijn) twee vacatures in de raad. Er is gesproken over het gewenste profiel van de te werven leden

HF Youngpubliek bij Trojan Women

Trojan Women
National Changgeuk Company of Korea, Ong Keng Sen

en besloten is te zoeken naar kandidaten die – naast kennis van en belangstelling voor het culturele domein waarin het Holland Festival opereert – kennis van zaken hebben op het gebied van human resources en/of marketing en die beiden een biculturele achtergrond hebben. In juli werden de vacatures openbaar gemaakt. De sollicitatiecommissie, bestaande uit Martijn Sanders, Mavis Carrilho en Gert-Jan van den Bergh spraken in juli en augustus met negen kandidaten en droegen daarvan twee kandidaten voor ter benoeming. Op 5 oktober stemde de raad in met de benoeming van Astrid Helstone tot lid van de raad van toezicht. De tweede kandidaat die door de commissie werd voorgedragen is in de loop van het jaar 2019 beschikbaar en zal dan worden benoemd.

Risicobeheersing

Er werd gesproken over risicobeheersing bij het Holland Festival. De risico's zijn in kaart gebracht en leidden tot heroverweging van een te verzekeren risico op voorstellings-uitval /-annulering. Ook werd het risico op het gebied van personeel besproken,

BESTUURSVERSLAG T. HOLLAND FESTIVAL 2018

hetgeen leidde tot het opnemen van een *reservering uitval personeel*. Ook is de directie verzocht in 2019 uitgebreider in te gaan op het risico op het gebied van (artistieke) reputatie.

Development

De raad van toezicht sprak elke vergadering over de stand van zaken op het gebied van fondsen- en sponsorwerving. De raad constateerde dat de bereidheid van corporate sponsors om het festival te ondersteunen verkleint. De raad is blij met de private fondsen die het festival steunen, met name op de meerjarige bijdragen van hoofdbegunstiger Fonds 21 en Stichting Ammodo. Maar de raad constateerde opnieuw dat de ondersteuning van het festival door private fondsen naar zijn aard nooit structureel is. Met trots werd gezien dat het aantal Vrienden dat het festival ondersteunt stabiel is, ondanks het feit dat sinds een aantal jaar de druk op particulieren om verschillende culturele doelen te ondersteunen steeds groter wordt. De raad zal in 2019, in samenwerking met directie en hoofd development, zich opnieuw inzetten om het aandeel 'derde geldstroom' te borgen.

Kunstenplan 2021-2024

De raad van toezicht is zich bewust van het feit dat in 2019 begonnen wordt met de voorbereidingen van het schrijven van een meerjarenbeleidsplan voor de jaren 2021-2024. De raad is van mening dat gezien de ambitie van het festival, de voortdurende stijging van in- en externe kosten en om te blijven voldoen aan eisen van goed werkgeverschap en fair practice, een verhoging van het structurele subsidiebedrag noodzakelijk is om op huidig en succesvol niveau te blijven functioneren. Het plan van aanpak van de directie wordt ondersteund.

Tenslotte

De directeur/bestuurder bracht in december 2018 de raad van toezicht vertrouwelijk op de hoogte van het feit dat zij, na bijna tien jaar en tien edities leiding te hebben gegeven aan het Holland Festival, in juli 2019 het festival zal verlaten om toe te treden tot het college van bestuur van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten. De raad van toezicht betreurt het vertrek van Annet Lekkerkerker ten zeerste, maar begrijpt en respecteert haar wens om zich na tien jaar verder te willen ontwikkelen. De raad van toezicht maakt een plan van aanpak om te voorzien in haar opvolging dat vanaf januari 2019 in werking zal treden. Verwacht wordt in mei 2019 de nieuwe algemeen directeur van het Holland Festival bekend te kunnen maken.

Op 25 maart 2019 heeft de raad van toezicht de jaarstukken 2018 besproken. Vastgesteld is dat Stichting Holland Festival er opnieuw in geslaagd is een Holland Festival editie te organiseren die aan de gestelde doelen en verwachtingen voldeed binnen de gestelde financiële kaders. Op grond hiervan en op grond van de door de directeur/bestuurder gepresenteerde informatie en toelichting heeft de raad van toezicht het jaarverslag 2018 goedgekeurd. De jaarrekening en het bestuursverslag is gecontroleerd en goedgekeurd door accountant Kamphuis & Berghuizen. Op grond hiervan verleent de raad van toezicht decharge aan het bestuur voor het gevoerde beleid.

Stadium
Mohamed El Khatib.

De raad van toezicht van het Holland Festival ontvangt geen bezoldiging, hanteert de Governance Code Cultuur en de Code Culturele Diversiteit en heeft vastgesteld dat de salariëring van de directeur de WNT-norm niet overschrijdt. Een toelichting hierop is opgenomen in de jaarrekening.

De raad van toezicht dankt alle medewerkers van het Holland Festival voor hun enthousiasme, kennis, kunde en grote inzet.

Amsterdam 25 maart 2019

Martijn Sanders
voorzitter

Gert-Jan van den Bergh

Mavis Carrilho

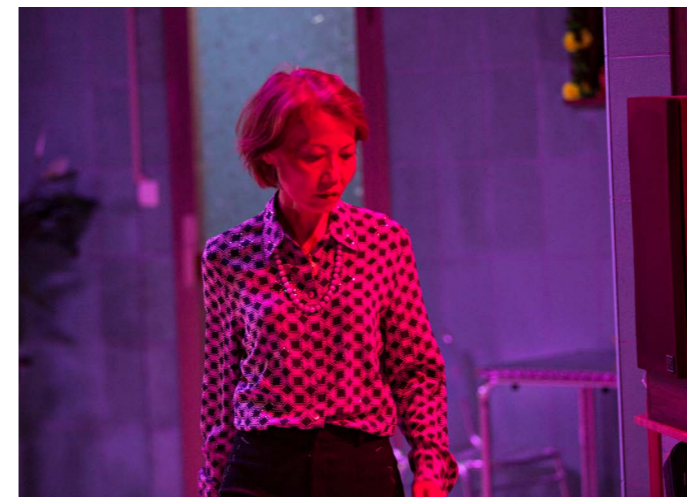
Astrid Helstone

Jet de Ranitz

Tom de Swaan

Aankleding Stadsschouwburg Amsterdam

Saigon
Les Hommes Approximatifs, Caroline Guiela Nguyen

Het Holland Festival 2018 kende vele artistieke hoogtepunten, had een actueel programma en toonde kunst op bijzondere locaties. De eenenzeventigste editie van het festival was de laatste onder artistieke leiding van Ruth Mackenzie. De Britse George Benjamin, een van de belangrijkste componisten van deze tijd, was dit jaar componist in focus.

Thema: Borders and Boundaries

Het Holland Festival is zich bewust van (inter)nationale politieke en maatschappelijke ontwikkelingen. De afgelopen jaren toonde het wat de rol van kunst en kunstenaars kan zijn te midden van grote maatschappelijke veranderingen. Dit uitte zich in geëngageerde thema's als *The Edges of Europe* (2016), *Democratie* (2017) en in 2018: *Borders and Boundaries*.

Deze editie hielden veel kunstenaars zich bezig met het onderzoeken van letterlijke en figuurlijke grenzen. Zo werden in meerdere dubbelconcerten landsgrenzen geslecht. Het Armeense Gurdjieff Ensemble speelde met ensemble Hewart uit Syrië. Het Nederlandse Metropole Orkest stond met solisten van de Syrian Big Band op het podium in Carré. De opera *Trojan Women* bracht een Grieks verhaal en Koreaanse pansori bij elkaar. Een stapje verder ging het Kronos Quartet, dat een dag lang in het Muziekgebouw en Bimhuis stond met tal van internationale gasten. Naast het Malinese Trio Da Kali stonden onder anderen ook de Amerikaanse multi-instrumentalist Jherik Bischoff, de Vietnamese-Malinese muzikante Vãn-Ánh Võ, de Iraanse zangeres Mahsa Vahdat en het Nederlandse Ragazze Quartet op het podium.

Ook figuurlijke grenzen werden onderzocht. De scheidslijnen tussen de disciplines muziek, film en beeldende kunst werden geslecht in de openingsvoorstelling *Richters Patterns*, een concert met film gebaseerd op werk van de Duitse schilder Gerhard Richter. Grensoverschrijdend gedrag in sociale zin was het onderwerp van voorstellingen als *Gesualdo*, een samenwerking van De Warme Winkel en het Nederlands Kamerkoor, en *Crowd* van Gisèle Vienne. De grens tussen kunstenaars en publiek werd onderzocht in de *Lunchconcerten* (publiek kon een biecht inspreken), in *Legacy* van Nadia Beugré uit Ivoorkust (Nederlandse vrouwen dansten mee) en in *Danse des guerriers de la ville*, een interactieve installatie rondom urban dance van de Franse choreograaf Anne Nguyen.

George Benjamin

George Benjamin was dit jaar componist in focus op het Holland Festival. In een speciaal programma, dat het festival in samenspraak met de componist samenstelde, toonden we de muziektheatrale ontwikkeling in zijn werk – van een van zijn eerste vocale composities tot zijn nieuwste opera *Lessons in Love and Violence*. Op het programma stond verder een concertante uitvoering van zijn opera *Written on Skin* en de compositie *Sometime Voices* tijdens de *Holland Festival Proms*. Bijzonder was *Der müde Tod*, een avond in Pathé Tuschinski. Deze zwijgende filmklassieker van Fritz Lang werd door Benjamin improviserend op piano begeleid.

Nieuwe namen en grote meesters

In het programma was dit jaar veel ruimte voor kunstenaars die nog niet eerder in Nederland te zien waren. Zo presenteerde het festival de voorstellingen *Saigon* van Caroline Guiela Nguyen en *Stadium* van Mohamed El Khatib. Beiden komen uit Frankrijk en maakten hun festivaldebuut. Choreografen Anne Nguyen, eveneens uit Frankrijk, en Nadia Beugré uit Ivoorkust toonden bijzondere dans. Verder maakten de Nederlandse kunstenaars Colin Benders en Arno Schuitemaker dit jaar voor het eerst hun opwachting op het festival met nieuwe producties. Zowel Benders, met zijn *Electro Symphonic Orchestra* in de *Holland Festival Proms*, als Schuitemaker, met zijn dansvoorstelling *The Way You Sound Tonight*, verkenden de grenzen van hun discipline.

Naast deze grote namen van morgen toonde het festival werk van de grote namen van nu. In Loods 6 toonde het festival drie weken lang de video-installatie *End Credits* van Steve McQueen. Tanztheater Wuppertal zorgde voor ouderwets lange wachtrijen voor de Stadsschouwburg met de eerste nieuwe, avondvullende voorstelling sinds de dood van oprichter Pina Bausch – een regie van de Griekse kunstenaar Dimitris Papaioannou. De Oostenrijkse componist Georg Friedrich Haas en zijn vrouw Mollena Lee Williams-Haas, verrasten het publiek met *HYENA*, een verhalend concert over de alcoholverslaving van Mollena. Naast het concert was in Het Ketelhuis *The Artist & The Pervert* te zien, een documentaire waarin het echtpaar openhartig praat over hun sm-relatie.

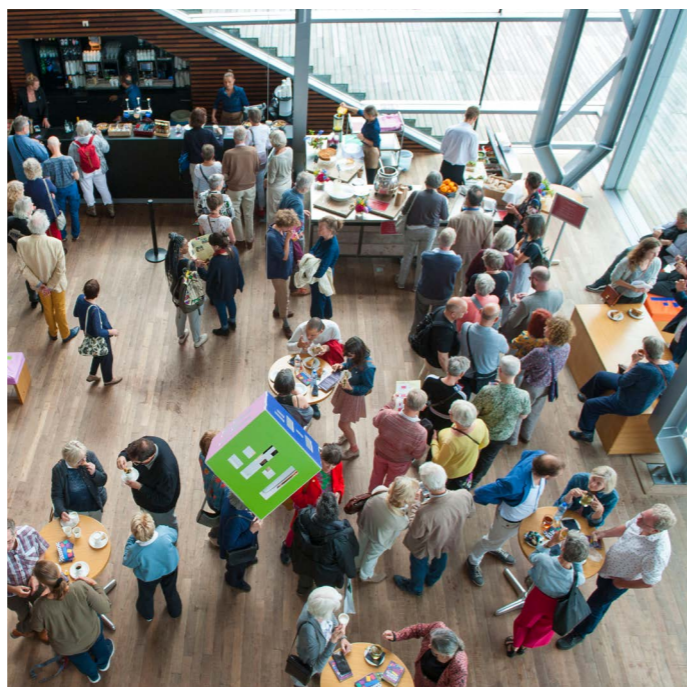
Ivo van Hove en Toneelgroep Amsterdam speelden de laatste Nederlandse voorstellingen van *Romeinse tragedies* in Carré. Het Vlaamse acteurscollectief FC Bergman stond voor het eerst op het festival met zijn spectaculaire productie *JR* in de Centrale Markthal in Amsterdam-West.

Digitale kunst

De laatste jaren heeft het festival in verschillende projecten en openbare gesprekken het digitale domein verkend. Dit jaar resulteerde dat in een dag in het Muziekgebouw waarop twee muzikale computergames als live ervaring te beleven waren: *Dear Esther* van The Chinese Room en *Oikospiel II: Heat Cantata* van David Kanaga. Daarnaast presenteerden het Kronos Quartet en beeldend kunstenaar Trevor Paglen het multimediaconcert *Sight Machine* over de alomtegenwoordigheid van kunstmatige intelligentie. In de voorstelling *One or Several Tigers* van Ho Tzu-Nyen kwam de koloniale geschiedenis van Zuid-Oost Azië tot leven met behulp van geavanceerde computeranimaties.

Holland Festival Proms

De Holland Festival Proms vormden voor het vierde jaar op rij een muzikaal hoogtepunt in het festival, met vijf concerten op een middag en avond in Het Concertgebouw. Op het programma stond nieuw werk van de IJslandse componist Daniel Bjarnason en de Nederlandse Colin Benders. Van George Benjamin en twee van zijn leerlingen waren composities te horen, uitgevoerd door het Radio Filharmonisch Orkest en het Groot Omroepkoor. Ensem-

Muziekgebouw aan 't IJ

ble Rhoum El Bakkali, het hadrakoer uit Chefchaouen, trad op met het Amsterdamse Andalusisch Orkest en Orchestre Temsamani uit Tétouan. De avond sloot af met *Tribute to Blackstar*: een collectief van zangeressen, componisten en muzikanten voerde David Bowies album *Blackstar* uit in compleet nieuwe arrangementen.

Gratis

Ook was er dit jaar weer gratis kunst te zien op het Holland Festival, een van de manieren waarop het festival zijn toegankelijkheid vergroot. Naast *Longplayer* in het Lloyd Hotel en *Danse des guerriers de la ville* van Anne Nguyen waren dat de popup-performance *Chorus* van Ralph Lemon en de vertoning van *Les contes d'Hoffmann* van De Nationale Opera in Park Frankendael.

Ruth Mackenzie

Aan het einde van het festival, na afloop van de voorstelling *Tiefer Schweb* van Christoph Marthaler en de Münchner Kammer-spiele, werd door partners, medewerkers en kunstenaars afscheid genomen van artistiek directeur Ruth Mackenzie. In de vier jaar dat Mackenzie het Holland Festival artistiek leidde continueerde zij de traditie van vernieuwing en zette ze daarbij haar eigen accenten. Het Holland Festival werd nóg toegankelijker en publieksvriendelijker, met meer kunst buiten de grote muziek- en theatertempels van de hoofdstad. Ook digitale kunst, samenwerkingen met beeldend kunstenaars en gratis voorstellingen kregen met Mackenzie een prominente(re) plek in de programmering. Door deze ontwikkelingen werd het festival breder en zichtbaarder in de stad, iets wat nog eens versterkt werd door de kleurrijke, nieuwe huisstijl die ontwerp bureau thonik bij Mackenzies aantreden voor het festival ontwikkelde.

Tiefer Schweb
Münchner Kammerspiele, Christoph Marthaler

2. CONTEXT EN EDUCATIE

Holland Festival Proms – We came in peace for all mankind
Daniël Bjarnason

Holland Festival Proms

Lauren op IJburg

Het Holland Festival organiseert elke editie een uitgebreid contextprogramma om daarmee de toegankelijkheid van het festivalprogramma te vergroten, bij te dragen aan het verstevigen van het maatschappelijke draagvlak voor kunst en cultuur en het hoofdprogramma in te bedden in het actuele discours. Dit programma bestond in 2018 uit verdiepende, introduceerende en educatieve activiteiten, voor jong en oud: inleidingen, nagesprekken, vraaggesprekken met de kunstenaars, debatten, thematisch gerelateerde lezingen, een collegereeks, masterclasses en workshops voor amateurs. In de activiteiten is een duidelijk onderscheid aangebracht: er is een programmering voor alle bezoekers (context), er zijn projecten voor middelbare scholieren, kunstvakstudenten en jonge makers (educatie).

Context

Zoals altijd waren de inleidingen en meet-the-artists druk bezocht. Om de groeiende belangstelling voor deze bijeenkomsten op te vangen, wordt een deel ervan opgenomen en (live) gestreamd op de Holland Festival-app en -blog. Het contextprogramma bestond verder uit films, radioprogramma's en meer. Goed bezocht waren de *Films op Zondag* in Het Ketelhuis, voortgaand aan en tijdens het festival. Thematisch aan voorstellingen verbonden films werden ingeleid door filmredacteur Dana Linssen. Het grootste succes was *The Artist and The Pervert*, over het echtpaar Georg-Friedrich Haas en Mollena Lee Williams-Haas, waarvan een tweede vertoning wegens grote belangstelling werd georganiseerd. De vier online radioprogramma's in samenwerking met Operator Radio zijn kenmerkend voor het onderzoek dat het Holland Festival doet naar nieuwe vormen van contextprogrammering. De online programma's waren inhoudelijk verbonden aan thema's en voorstellingen uit het festivalprogramma en bij uitstek toegankelijk voor een brede doelgroep.

Kunstenaar Steve McQueen vertelde in een volle Rabozaal van de Stadsschouwburg over zijn werk en zijn fascinatie voor de zwarte Amerikaanse acteur en activist Paul Robeson. *Each One Teach One* was een energieke middag over urban dance met sprekers en presentaties. Bijzonder was ook *Lauren op IJburg*, een theatrale wandeling door IJburg georganiseerd in samenwerking met RIGHTABOUTNOW INC., met onder anderen twaalf eerstejaars studenten van de opleiding tot theaterdocent van de Academie voor Theater en Dans. Hun performances, die gelieerd zijn aan de festivalvoorstelling *Octavia E. Butler's Parable of the Sower*, toonden de wijk door andere ogen. Naar aanleiding van dezelfde voorstelling organiseerden het Holland Festival en online kunstplatform Subbacultcha een club night in OT301, *Afrofuturism*. Het werd een feestje met als hoogtepunt een nachtelijk optreden van de multimediakunstenaars van Faka uit Johannesburg.

Kronos Sessions – Masterclass met David Harrington van Kronos Quartet

Educatie

De educatieve activiteiten die het festival organiseerde, werden in samenwerking met de onderwijsinstellingen ontwikkeld en richtten zich op verschillende doelgroepen. In totaal 142 middelbare scholieren van het Hyperion Lyceum in Amsterdam-Noord bezochten vier voorstellingen (*Kata*, *Anna Karenina*, *JR* en *End Credits*) en kregen een speciale CKV-dag in het teken van het Holland Festival aangeboden. Ook werd er een project georganiseerd voor 35 leerlingen van de Open Schoolgemeenschap Bijlmer. Ze kregen een workshop, in opdracht van het festival georganiseerd door Gebied B, rond de voorstelling *Octavia E. Butler's Parable of the Sower*, die ze daarna ook bezochten.

Workshop

Het hadravrrouwenkoor uit Chefchaouen, dat te zien was in de Meervaart en tijdens de *Holland Festival Proms*, gaf een hadra-workshop voor vrouwen én mannen in de Meervaart.

Masterclasses

Er waren dit jaar verschillende masterclasses voor professionals en vakstudenten. Componist George Benjamin gaf een gast-college voor studenten compositie van het Conservatorium van Amsterdam en Codarts Rotterdam. Toneelschrijver en librettist Martin Crimp (die met Benjamin samenwerkte aan zowel *Written on Skin* en *Lessons in Love & Violence*) gaf een tweedaagse masterclass aan talentvolle schrijvers verbonden aan een traject toneelschrijfkunst van Toneelgroep Amsterdam, Frascati en Holland Festival, te weten: Jibbe Willems, Michaël Bijmens, Sytske van Koevinge, Tjeerd Posthuma en Esther Duysker.

Voor het Amerikaanse Kronos Quartet is educatie een tweede natuur. Een goed voorbeeld daarvan is het vijfjarige project *Fifty for the Future* – vijftig componisten van over de hele wereld schrijven een stuk voor het kwartet, dat gratis met partituur en educatieve hulpmiddelen te downloaden is. Holland Festival was Legacy Partner van *Fifty for the Future* en stelde het Kronos Quartet in staat om tijdens de *Kronos Sessions* in het Muziekgebouw drie masterclasses te geven aan studentenkwartetten van het Koninklijk Conservatorium in Den Haag.

Immerse@HF

Voor de derde maal vond tijdens het Holland Festival immerse@HF plaats. Dit is een programma waarvoor een aantal relatief jonge internationale en nationale podiumkunstenaars uitgenodigd wordt om tijdens het festival een programma te volgen met als doel internationale netwerken te stimuleren en het Holland Festival en elkaar beter te leren kennen. De groep was dit jaar iets kleiner, omdat twee Syrische deelnemers uiteindelijk geen visum kregen voor een tijdelijk verblijf in Amsterdam. De deelnemers waren: componist en dirigent Jamie Man (Verenigd Koninkrijk), danser en choreograaf Teresa Phuti Mojela (Zuid-Afrika), componist en muzikant Bram Stadhouders (Nederland) en regisseur en actrice Andreina Olivari (Chili). Er werden elf voorstellingen bezocht in vijf dagen, onder andere *Saigon*, *Longplayer*, *The String Quartet's Guide to Sex and Anxiety*, *Sight Machine*, *End Credits*, *JR* en *Afrofuturism*. De deelnemers gaven elkaar een korte presentatie van eigen werk. Ook ontmoetten ze de festivalkunstenaars van wie ze werk zagen. Hiermee stimuleert het Holland Festival de ontmoeting en uitwisseling tussen generaties.

College Stockhausen

Naar aanleiding van de marathonproductie *aus LICHT* – een ruime selectie werken uit Karlheinz Stockhausens magnum opus *LICHT* – die in 2019 op het Holland Festival te zien is, organiseerde het festival in het najaar in samenwerking met de Vrije Academie een reeks colleges over Stockhausen. Docent Jurgen van den Hout ging dieper in op het werk en leven van deze invloedrijke componist. Een van de colleges vond plaats tijdens de repetities van *aus LICHT*.

De founding partners van *aus LICHT*, de grote gevers die zich als eersten verbonden en direct een stevige financiële basis onder het project legden, werden aan het begin van het jaar thuis bij regisseur Pierre Audi ontvangen voor een diner en introductie. Gedurende het jaar bezochten zij previews tijdens het Opera Forward Festival en in het Holland Festival woonden zij lezingen bij van Stockhausenexperts. Ook bezochten zij een repetitie in Studio Licht aan Zee in Scheveningen die speciaal voor het project en de Masteropleiding *aus LICHT* van het Koninklijk Conservatorium Den Haag is ingericht.

Crowd
Gisèle Vienne

3. COMMUNICATIE & MARKETING

De communicatie- en marketingafdeling stelt zich jaarlijks ten doel een zaalbezetting te halen van minimaal 80%. De publieksamenstelling moet zo breed en divers mogelijk zijn met immer een focus op jongere doelgroepen. Het resultaat was ook dit jaar weer goed. Ruim 86.000 mensen bezochten het festival. Er werd een zaalbezetting gehaald van 81%. Het publiek was bij veel voorstellingen zeer divers. In de stad hing, mede door de festivalcampagne en de stadsaankleding, een goede sfeer en er was reuring rond de voorstellingen.

Communicatiestrategie

Het festival hanteert in zijn communicatie- en marketingbeleid drie niveaus. Op corporate-niveau wordt het festival gepositioneerd als AAA-merk dat bijzondere podiumkunsten naar Nederland haalt, buitenlandse makers in Nederland introduceert en hiermee een aanvulling biedt op het podiumkunstenaanbod in Nederland. Op festivalniveau wordt jaarlijks samen met ontwerp-bureau thonik een unieke campagne ontwikkeld waarin thema's binnen de programmering worden uitgelicht en verbeeld. Op voorstellingsniveau worden campagnes gevoerd die gericht zijn op specifieke doelgroepen passend bij de voorstellingen.

Festivalcampagne

Voor de campagne van 2018 ging ontwerp-bureau thonik uit van beweging. Het festivalthema *Borders and Boundaries* werd verbeeld met vallende, stuiterende blokken die ogenschijnlijk willekeurig naar beneden vielen. Omdat 2018 het laatste festivaljaar was van artistiek directeur Ruth Mackenzie en het festival een nieuwe artistieke koers met associate artists had aangekondigd, werd tevens een festival in transitie verbeeld. De animaties waren te zien op de vele, grote digitale schermen van Ngage in Amsterdam, in diverse filmpjes op de website en in social media en op de nieuwe digitale AO-borden in de stad. Voor de driehoeks-borden werd een stilstaand beeld van het filmpje gebruikt. Ook reed er weer een feestelijke, in festivalcampagnestijl beplakte tram een maand lang door de stad.

Breed en divers publiek

Het Holland Festival hecht er grote waarde aan om een breed, divers en jonger publiek te bereiken om zodoende op de langere termijn een gezonde publiekssamenstelling te blijven houden. Hiertoe werkt de communicatie- en marketingafdeling samen met veel partijen met een jongere achterban. Er wordt samengewerkt met CJP, diverse kunstvakopleidingen, We Are Public, Subbacultcha en anderen. Daarnaast heeft het Holland Festival zijn eigen HF Youngprogramma, dat dit jaar een opwaartse lijn liet zien in de kaartverkoop. Om een brede doelgroep te bereiken die past bij de desbetreffende voorstellingen, wordt er vroeg in het jaar veel research gedaan naar waar de doelgroepen zich bevinden en hoe deze te bereiken zijn. Hierbij worden peer groups en stakeholders uit de doelgroep gezocht en benaderd voor samenwerkingen, joint promotions en barters.

Ook besteedt de communicatie- en marketingafdeling veel aandacht aan het bereiken van doelgroepen die anders niet het festival bezoeken. In navolging van 2016, toen 450 asielzoekers het festival op uitnodiging bezochten, heeft het festival in 2018 opnieuw een actie opgezet. Het festival nam deel aan Geef een Toegift, geïnitieerd door de Verenigde Podiumkunstenfestivals. Publiek werd gevraagd bij te dragen aan de kosten van een toegangskaartje voor iemand die daarvoor niet de financiële middelen heeft. Er werd €2.600 gedoneerd, waarmee na aanvulling van het Holland Festival ruim 400 kaartjes konden worden vergeven. Het beoogde publiek werd in samenwerking met de Protestantse Diaconie, Stichting Vluchtelingenwerk en IMC Weekendschool gevonden.

HF Young

Het HF Youngprogramma startte in 2010 om meer jongeren kennis te laten maken met het festival en de drempel voor voorstellingsbezoek te verlagen. De leden van de HF Young-community konden in 2018 weer acht voorstellingen bezoeken die door de HF Young Circle, bestaande uit tien betrokken young professionals, vooraf waren geselecteerd. De tickets werden aangeboden tegen een gereduceerd tarief van €20. Na afloop waren er speciaal voor hen georganiseerde borrels. De HF Young Circle zorgde dat zoveel mogelijk mensen onder de veertig het festival bezochten. Er werden dit jaar ruim 730 tickets verkocht. De HF Young Circle 2018 bestond uit: Hassina Bahar, Victorine Dijkstra, Milou van Vlijmen, Rick Nelson, Katelijne de Smet, Bart Truijens, Vincent van Velsen, Marije Dunning, Ymke Wieringa en Esther Zijtregtop.

Mediapartners

Het Holland Festival koestert de bijzondere samenwerking met zijn mediapartners VPRO en NTR. Dit werd in 2018 voortgezet met als resultaat drie uitzendingen van het Holland Festival Journal op zaterdagavond, gepresenteerd door Janine Abbring. Daarnaast zond de NTR een reportage uit over het Marokkaanse Ensemble Rhoum El Bakkali, het hadrakoor dat optrad in de Meervaart en tijdens de *Holland Festival Proms*. Ook zond de NTR op Radio 4 diverse avondconcerten uit. De VPRO maakte voor het tiende jaar weer een uitgebreide redactioneel onafhankelijke bijlage bij de *VPRO-Gids*.

Communicatiemiddelen

De communicatie- en marketingafdeling werkt altijd cross-mediaal om een zo groot mogelijk publiek te bereiken in de opmaat naar en tijdens het festival. Een goede buzz onder de festivalbezoekers en in Amsterdam is van groot belang. Hierbij wordt gefocust op vrije publiciteit, social media en CRM. Het programmaboek en de website zijn de grote aanjagers van de kaartverkoop tezamen met de vrije publiciteit. De outdoorcampagnes die het Holland Festival zichtbaar maken tijdens de festivalmaand in Amsterdam en de Randstad zijn van vitaal belang. Het is niet alleen 'leuke' aankleding, maar ze geven de kaartverkoop een belangrijke impuls.

Holland Festival op groot scherm bij WTC, Amsterdam-Zuid

Vrije publiciteit

Elk jaar krijgt het Holland Festival veel aandacht van de schrijvende pers. Ook dit jaar was deze weer onverminderd groot. De landelijke dagbladen de *Volkscrant*, *NRC Handelsblad* en *Trouw* maakten voorbeschuivingen en recenseerden veel voorstellingen en concerten. *Het Parool* maakte een speciale, extra grote bijlage en onderstreepte daarmee het belang van het festival voor Amsterdam. De artikelen gaven het publiek verdieping en achtergrondinformatie en dienden net als altijd als middel om de kaartverkoop te stimuleren.

Social media

Het social medialandschap is aan het veranderen. Facebook is nog steeds een onmisbaar communicatiekanaal. Ruim 40.000 mensen volgen de Holland Festival Facebookpagina. Instagram wordt voor het festival steeds belangrijker om jonger publiek te bereiken. Twitter speelt alleen nog in op de actualiteit en wordt in aanloop naar en tijdens het festival ingezet voor nieuws en opinie. De HF Youngcommunity op Facebook bleef constant met ruim 4.000 volgers. Instagram steeg met 25% van 3.000 naar 4.000 volgers.

Google Grants

Sinds enkele jaren kan Holland Festival gebruik maken van het Google Grantsprogramma voor een bedrag van USD 120.000 per jaar. Helaas heeft Google Grants zijn USD 450.000 programma afgeschafte, waar Holland Festival eerder deel van uitmaakte. Desalniettemin is het Grants-programma van grote waarde. Professionele Adwordcampagnes worden ingezet om

speciale doelgroepen te bereiken waarmee het festival anders moeilijker mee in aanraking komt. Door de lagere Grant en het feit dat de editie van 2018 minder bekende 'sterren' kende dan het programma van 2017 (Jude Law, Jonas Kaufmann), daalde het aantal unieke bezoekers van de website.

Holland Festival-app

Naast de website en het programmaboek onderhield het festival ook een app voor iPhone en Android. De app bevatte het volledige programmaoverzicht en er konden tickets via de app worden gekocht. Ook was het mogelijk een favorietenlijst samen te stellen, voorstellingen toe te voegen aan digitale agenda's, te stemmen voor de VPRO-publieksfavoriet en programmaboeken te downloaden. Onder de button Click & Play kon het publiek trailers bekijken en inleidingen via het live-streamkanaal van YouTube volgen. Voor publiek dat moeite heeft om te kiezen, was er een ludieke hulp bij keuzestress. Meer dan 1.500 mensen downloadden en gebruikten de app voor en tijdens het festival.

Database

De database van het Holland Festival wordt jaarlijks verrijkt, ont-dubbeld en geüniformeerd met gegevens uit de diverse kaartverkoopsystemen van de festivallocaties. Door deze database heeft het festival een goed inzicht in zijn kaartkopers. De database wordt vooral gebruikt om bestaand publiek te bereiken en ze te verleiden om opnieuw het festival te bezoeken door middel van direct mailings en e-directmailings. Daarnaast wordt er uitgebreid databaseonderzoek gedaan naar het koopgedrag en de demografische gegevens van de Holland Festivalbezoekers.

Richters Patterns
Morton Feldman, Marcus Schmickler, Corinna Belz,
Ensemble Musikfabrik, Cappella Amsterdam

In mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van kracht geworden. Als gevolg hiervan mochten enkele zalen de adresgegevens van bezoekers die hun kaarten aan de kassa van de betreffende theaters hadden gekocht, niet meer afstaan aan het Holland Festival. Hierdoor miste het Holland Festival in 2018 ongeveer 7.800 adressen van festivalbezoekers. Het festival zal daarom komende jaren het publiek nog meer naar de eigen verkoopkanalen sturen.

Programmaboeken, uitdeelvellen en podcasts

Voor alle voorstellingen en concerten werden programmaboeken en uitdeelvellen gemaakt met achtergrondinformatie over de voorstelling. Alle uitingen van het Holland Festival zijn tweetalig: Nederlands en Engels. Daarnaast produceerde het festival een aantal speciaal op HF Young gerichte podcasts. De podcasts waren te beluisteren via de website en op SoundCloud.

4. DEVELOPMENT

Hyena
Mollena Lee Williams-Haas, Georg Friedrich Haas,
Klangforum Wien

Holland Festival 2018 werd mogelijk gemaakt door bijdragen van subsidiënten, fondsen, bedrijfssponsors en particuliere donateurs. De structurele subsidies van het ministerie van OCW en de gemeente Amsterdam vormen met ongeveer 63% een belangrijk deel van de totale inkomsten. Dit fundament zorgt dat het festival een solide partner is voor andere financiers. Het is van groot belang om actief private partners te werven en deze bij het festival te betrekken. De veelal jarenlange samenwerking met deze partners betekent bovendien meer dan alleen financiële ondersteuning; de kritische en productieve gesprekken over de inhoud van de samenwerking houden het festival scherp en brengen het ieder jaar verder. Bovendien dragen de partners bij aan een groter en diverser maatschappelijk draagvlak. Het festival is zich bewust van de wereld waarin het opereert en de steun en het vertrouwen van alle stakeholders geven het zijn bestaansrecht. In 2018 vormden de private inkomsten ruim 25% van de totale begroting.

Dankzij de duurzame relatie met Hoofdbegunstiger Fonds 21 kon het Holland Festival opnieuw bijzondere programmamakeuzes maken en zijn reikwijdte en bekendheid verder vergroten. Ammodo verbond zich als meerjarige Productiepartner, voor de jaren 2018-2021. Daarmee ondersteunt Ammodo jaarlijks de presentatie van een aantal internationale (co)producties en eigen initiatieven van het Holland Festival. Naast Fonds 21 en Ammodo dankt het Holland Festival BankGiro Loterij Fonds, VSBfonds, Ernst von Siemens Musik Stiftung, Goethe-Institut, Prins Bernhard Cultuurfonds, Brook Foundation, European Cultural Foundation, British Council, Stichting Betrokkenen Stedelijke Vernieuwing, Het Kersjesfonds, Institut Français en de ambassades van Frankrijk, Spanje en de Verenigde Staten van Amerika voor hun steun en betrokkenheid.

Ook de bijdragen van bedrijfssponsors zijn belangrijk voor het Holland Festival. Helaas moeten we constateren dat het aantrekken van (grote) corporate sponsors steeds lastiger wordt. Bedrijven vinden het jaarlijks wisselende en innovatieve festivalaanbod complex en het Holland Festival heeft geen vaste, eigen locatie waar een sponsor jaarrond gebruik van kan maken en/of zijn naam aan kan verbinden. Het festival is en blijft van mening dat een bloeiend cultureel leven bijdraagt aan een levendige stad waarin het goed werken en wonen is. Wij blijven ons ervoor inzetten om het bedrijfsleven daar - ook financieel - bij te betrekken.

Als grootste corporate partner verbond Rabobank Amsterdam zich aan de internationale programmering. De doorlopende samenwerkingen met Kempen, Westergasfabriek / MeyerBergman, hotelpartner Casa, Automobielfabriek Van Vloten, Lloyd Hotel en Hellingman zijn voor het Holland Festival van grote waarde. Het Holland Festival verwelkomde dit jaar Tata Consultancy Services als HF Businesspartner. Clifford Chance, dat het festival al jaren als sponsor steunde, sloot zich ook bij deze kring aan. De steun van HF Business, verder bestaande uit: Beam Systems, De Nederlandsche Bank, DoubleTree by Hilton Amsterdam Centraal Station, G&S Vastgoed, Loyens & Loeff, Ngage Media, Ten Have Change Management en WPG Uitgevers is zeer waardevol.

Kata
Compagnie par Terre, Anne Nguyen

Particuliere gevers

De steun en het enthousiasme van particuliere donateurs sterken het Holland Festival en het festival is hen daarvoor zeer erkentelijk. Hun bijdragen vormen een belangrijke bron van inkomsten en komen direct ten goede aan de programmering. Het belang dat deze Vrienden hechten aan internationale, spraakmakende en vaak vooruitstrevende podiumkunsten van wereldklasse maakt van hen bovendien bondgenoten en ambassadeurs. Om deze bijzondere relaties op te bouwen en te verstevigen werden door het jaar heen en tijdens het festival bijeenkomsten georganiseerd waarbij kunstenaars en de artistieke staf aanwezig waren. Voor de Hartsvrienden, Beschermers en (Jonge) Begunstigers was er een apart programma waarin zij persoonlijke programmatips ontvingen, een voorproefje van het festival kregen en werden rondgeleid achter de schermen.

Tijdens de jaarlijkse Najaarsontvangst maakten de Vrienden vast kennis met de associate artists van het Holland Festival 2019, William Kentridge en Faustin Linyekula.

Het Holland Festival dankt ook alle Liefhebbers. Hun doorlopende steun en frequente voorstellingsbezoek is van grote waarde.

Eind 2018 telde het festival 687 Liefhebbers, 103 Begunstigers, 52 Jonge Begunstigers, 36 Beschermers en 23 Hartsvrienden.

Holland Festival Governors

De grootste particuliere giften ontvangt het festival van de Governors. Daarnaast dragen zij met hun expertise, inhoudelijke betrokkenheid en netwerk bij aan het succes van het Holland Festival. Governors krijgen informatie over het beleid en worden als eerste op de hoogte gebracht van het programma. Tijdens ontvangsten en presentaties door het jaar heen en in het festival maken zij kennis met festivalkunstenaars. In 2018 hadden de Governors onder meer een exclusieve ontmoeting in Hamburg met het Gurdjieff Ensemble en het Syrische ensemble Hewar. Daar bezochten ze (op eigen kosten) de wereldpremière van *Gurdjieff Ensemble meets Hewar*. Ook ontmoetten ze in de aanloop naar of tijdens het festival componist in focus Sir George Benjamin en Steve McQueen van wie *End Credits* in het festival gepresenteerd werd.

Na afloop van de Najaarsontvangst werden de Governors uitgenodigd voor een diner met William Kentridge en Faustin Linyekula die de eerste plannen voor 2019 met hen deelden. Ook bezocht een aantal Governors (op eigen kosten) in december New York waar zij als onderdeel van een uitgebreid cultureel programma Kentridges *The Head & The Load* zagen, de openingsvoorstelling van Holland Festival 2019.

Mede dankzij alle bijdragen werd een inspirerende en succesvolle 71e editie gerealiseerd en het Holland Festival dankt alle partners voor hun steun en betrokkenheid.

5. FINANCIËN

Muziekgebouw aan 't IJ

Holland Festival-affichecampagne 2018

Het onderwerp financiën vormt een vast onderdeel van de agenda van alle vergaderingen van de raad van toezicht. Bij deze vergaderingen presenteert het bestuur de actuele financiële ontwikkelingen van het lopende boekjaar en geeft daarbij tekst en uitleg over die ontwikkelingen in relatie tot de oorspronkelijk vastgestelde begroting. Vast gespreksonderwerp is daarbij de risico-inschatting van de gepresenteerde verwachtingen omtrent inkomsten.

In toelichting 8.6, verschillen tussen realisatie en begroting exploitatierekening 2018, is uitvoerig uiteengezet hoe de gerealiseerde cijfers van het jaar 2018 zich verhouden tot de vastgestelde begroting. In het kort kan worden gesteld dat het afgesloten boekjaar 2018 een positief beeld geeft door een resultaat dat afgerond € 183.000 hoger is uitgevallen dan verwacht met een eindresultaat van € 251.000. Aan de inkomstenkant zijn de eigen inkomsten € 44.000 hoger en aan subsidies is als gevolg van loon- en prijscorrecties € 37.000 meer ontvangen. De kosten zijn daarnaast € 101.000 lager uitgevallen. De beheerlasten waren lager met een onderschijding van € 15.000 en de activiteitlasten waren ruim € 86.000 lager dan begroot.

Bestemming en verdeling van het resultaat

Overeenkomstig de bestaande richtlijnen omtrent de verdeling van het resultaat is het jaarresultaat van € 251.246 verdeeld in een toekenning aan het bestemmingsfonds OCW ten bedrage van € 127.633 en een bijschrijving van € 123.613 op de algemene reserve. Het aandeel dat aan het bestemmingsfonds OCW wordt toegekend, is gebaseerd op het aandeel van het subsidie OCW in de totale inkomsten van het festival. Het resterende bedrag kan worden toegekend aan de algemene reserve. Het bestemmingsfonds OCW betreft een geormerkt onderdeel van het eigen vermogen waar niet vrij over kan worden beschikt. Deze verdeling van het resultaat is nader verklaard in 8.3: toelichting op de balans per 31 december 2018.

Treasury

Voor het beheer van liquide middelen waren de volgende geldmarktinstrumenten toegestaan: rekening-courant bij een bank, kasgelden en een zakelijke spaarrekening.

Continuïteit

Op dit moment is de raad van toezicht, ondersteund door een in dat doel gespecialiseerd extern bureau, actief bezig met de opvolging van de huidige algemeen directeur Annet Lekkerkerker. De raad van toezicht heeft het volste vertrouwen een in alle opzichten geschikte opvolger te kunnen presenteren kort voor of tijdens het festival van 2019. De huidige algemeen directeur blijft in dienst tot en met de editie van 2019. Verder spelen er geen zaken die nu of in de toekomst van invloed kunnen zijn op het functioneren van de organisatie. Na het vertrek van artistiek directeur Ruth Mackenzie is besloten om voorbereidingen te treffen voor het vernieuwen van onze huisstijl. Hiervoor zullen ten laste van 2019 en de daarop volgende jaren enige investeringen noodzakelijk zijn. Het bestuur voorziet voor 2019 geen ingrijpende wijzigingen op het gebied van de personele samenstelling.

Saigon
Les Hommes Approximatifs, Caroline Guiela Nguyen

van de organisatie. Wel kunnen als gevolg van natuurlijk verloop personele wisselingen plaatsvinden. Het bestuur heeft aan de raad van toezicht een begroting voor 2019 voorgelegd en deze begroting is op 12 december 2018 door de raad van toezicht vastgesteld. De vastgestelde begroting sluit met een voorzien tekort van € 122.038.

De raad van toezicht is met het bestuur van oordeel dat de huidige vermogenspositie een voorzien tekort van € 122.038 toelaat. De financiële positie van het Holland Festival kan dan ook als gezond worden aangemerkt.

Voor het huidige subsidietijdvak 2017-2020 is Holland Festival door zowel het Rijk als door de gemeente Amsterdam opgenomen in de culturele basisinfrastructuur (BIS) van het Rijk en de Amsterdamse BIS.

Risicobeheer

Het Holland Festival begroot voor 2019 een tekort van € 122.038 en kan dit doen op basis van een gezonde vermogenspositie. Dat neemt niet weg dat Holland Festival de plicht heeft om risico's, voor zover die voorzienbaar zijn, te voorkomen of voorzieningen te treffen om mogelijke toekomstige risico's in financiële zin op te vangen. Bij het presenteren van de vastgestelde begroting 2019 heeft het bestuur de raad van toezicht geïnformeerd over de mate waarin voorziene toekomstige inkomsten realiseerbaar zijn. De inkomsten worden gerangschikt in vier risicogroepen welke

zich bevinden tussen risicovrij en inkomsten met een hoog risico. De onderstaande begroting is aangevuld met die risico-inschatting. Gedurende de loop van een begrotingsjaar informeert het bestuur de raad van toezicht ook over mogelijke wijzigingen van die risico-inschatting.

Het bestuur heeft dit jaar voor het eerst een reservering getroffen voor kosten die het gevolg zijn van langdurig ziekteverzuim. Het is de bedoeling dat jaarlijks tot maximaal 3% van de loonkosten additioneel wordt gereserveerd voor bovenmatige verzuimkosten, zoals de inhuur van interim medewerkers. Het niet volledig gebruiken van de reservering kan leiden tot een lagere reservering in het volgende jaar. Ook voor 2019 is deze reservering voorzien.

Het organiseren van een festival gaat gepaard met veel meer risico's. Verzekeren van die risico's is kostbaar. Voor 2019 en verder wordt in de begroting rekening gehouden met aanvullende verzekeringskosten waarbij het 'premier risque' risico wordt afgedekt. Het is niet goed mogelijk om van te voren de verzekerde som van een festival te bepalen. Bij een 'premier risque' dekking gelden de regels van onderverzekering niet en keert men uit tot maximaal het afgesproken verzekerde bedrag. Het Holland Festival kiest er in dit verband voor om het risico van een algehele annulering nihil te achten en het risico te maximeren op bij benadering een derde deel van de productiekosten.

Begroting 2019

BATEN

Eigen inkomsten

Publieksinkomsten binnenland	530.000
Totaal overige directe inkomsten	85.000
Totaal directe inkomsten	615.000

Totaal bijdragen uit private fondsen 1.524.500

Totaal eigen inkomsten 2.139.500

Subsidies

Structurele subsidie OCW	3.423.062
Structurele subsidie Amsterdam	811.769
Totaal structurele subsidies	4.234.831

Incidentele publieke subsidie 34.500

Totaal subsidies 4.269.331

Totaal baten 6.408.831

LASTEN

Beheerlasten materieel	563.137
Beheerlasten personeel	993.829
Beheerlasten totaal	1.556.966

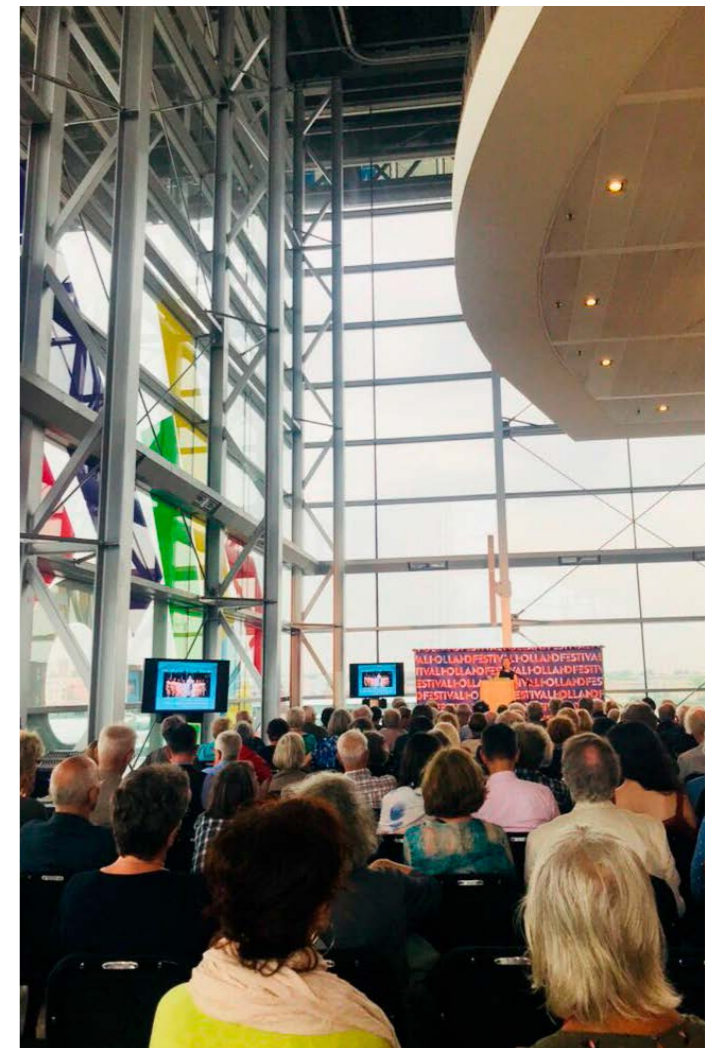
Activiteitenlasten materieel	4.533.000
Activiteitenlasten personeel	440.903
Totaal activiteitenlasten	4.973.903

Totaal lasten 6.530.869

Exploitatieresultaat -122.038

Risico-inschatting inkomsten

	in %	in €
Zekere inkomsten	86,8	5.562.331
Inkomsten met een laag risico	8,3	530.000
Inkomsten met matig risico	3,6	231.500
Inkomsten met een hoog risico	1,3	85.000
Totaal inkomsten		6.408.831

Publiek bij een inleiding

Gelieerde rechtspersonen

De Stichting Vrienden van het Holland Festival is een gelieerde rechtspersoon. Het bestuur van deze stichting heeft in 2018 € 175.000 aan het Holland Festival toegekend. De financiële administratie van Stichting Vrienden van het Holland Festival wordt om niet verzorgd door de administratie van het Holland Festival. De financiële positie van de Stichting Vrienden van het Holland Festival kan als gezond worden beschouwd.

6. ORGANISATIE

Volgens de statuten: De Stichting Holland Festival heeft ten doel het coördineren en hoofdzakelijk in Amsterdam organiseren van bijzondere nationale en internationale manifestaties op het gebied van kunsten, waaronder met name het organiseren van het Holland Festival, het geven van bekendheid aan deze manifestaties en in het algemeen het verrichten van al datgene wat hiertoe in de ruimste zin van het woord bevorderlijk kan zijn, een en ander teneinde in een beperkte periode een zo groot mogelijk publiek kennis te laten nemen van ontwikkelingen op het gebied van kunsten in binnen- en buitenland, opdat daardoor stimulanzen worden gegeven aan met name het reguliere podiumkunstenaanbod.

Kernactiviteit

De kernactiviteit van deze organisatie is het jaarlijks organiseren en doen realiseren van het Holland Festival.

Juridische structuur

De organisatie heeft de juridische vorm van een Stichting en is sinds de oprichting in 1947 ook als zodanig bij de Kamer van Koophandel ingeschreven. De stichting wordt geleid door een dagelijks bestuur dat bestaat uit een algemeen directeur. Als toezichthoudend orgaan opereert de raad van toezicht. De raad van toezicht bestaat op dit moment uit 6 personen. De raad van toezicht en het dagelijks bestuur komen jaarlijks ten minste 4 maal in vergadering bijeen.

Interne organisatiestructuur en personele bezetting

Binnen de organisatie staan alle afdelingen onder leiding van de algemeen directeur. De afdelingen betreffen bedrijfsvoering (financiën, secretariaat, ICT en P&O), communicatie & marketing, development (fondsen- en sponsorwerving en relatiebeheer), productie en programmering & research.

Het Holland Festival had op 31 december 2018 vijftientig (19,76 FTE) medewerkers in dienst met een dienstverband voor onbepaalde tijd, dan wel een dienstverband voor één jaar. Het team wordt in de aanloop naar het festival uitgebreid met een aantal (meest regelmatig terugkerende) freelance medewerkers. Gedurende het festival worden ongeveer 140 oproepkrachten ingehuurd, voor het grootste deel jonge mensen die ingezet worden bij publieksbegeleiding, kaartverkoop, transportdiensten en technische ondersteuning. Omdat de inzet van deze medewerkers gegarandeerd en van onberispelijke kwaliteit moet zijn, maakt het festival geen gebruik van vrijwilligers, maar werft het veelal onder studenten en net afgestudeerden, daar waar het geen professional betreft. Deze oproepkrachten worden hoofdzakelijk via een verloningsbureau uitbetaald. Het Holland Festival heeft een eigen personeelsregeling. Met betrekking tot functie-indeling en het toepassen van salarisschalen is daarbij tot dusver gebruik gemaakt van richtlijnen uit de CAO Theater en Dans 2016. Voor de salarisontwikkeling is CAO Toneel en Dans 2018 gevolgd. De pensioenregeling die het Holland Festival hanteert is de pensioenregeling van Pensioenfonds Zorg en Welzijn (PFZW).

Code Culturele Diversiteit

Het Holland Festival volgt de Code Culturele Diversiteit. Het festival hecht groot belang aan een divers programma waarin ook niet-Europese of niet-westerse perspectieven, makers en/of vormen worden getoond of aan de orde gesteld. In het programmeringsproces wordt gericht gezocht naar kunstenaars, voorstellingen en concerten die niet tot de westerse canon behoren. Voor al deze voorstellingen wordt gezocht naar een publiek dat zowel uit vaste festivalbezoekers bestaat als uit bezoekers die specifiek geïnteresseerd zijn vanwege de betreffende maker, de inhoud, de kunstvorm of het herkomstland van de productie. Het Holland Festival programmeerde in 2018 onder andere het Zuid-Koreaanse *Trojan Women*, de voorstelling *Legacy* van de Ivooriaanse Nadia Beugré, het werk *One or Several Tigers* van de Singaporese kunstenaar Ho Tzu Nyen, Ensemble Rhoum El Bakkali, het hadrakoor uit Chefchaouen en het ensemble Orchestre Temsamani uit Tétouan, het Armeense Gurdjieff Ensemble, en de voorstellingen *Octavia E. Butler's Parable of the Sower* van Toshi Reagon, en *Chorus* van Ralph Lemon, die beiden op hun eigen wijze de aandacht vestigden op de culturele geschiedenis van Afro-Amerikanen in de Verenigde Staten van Amerika. Met de voorstellingen *Kata* en *Danse des guerriers de la ville* van Anne Nguyen werd urban dance getoond, besproken en kon het publiek zijn 'skills' tonen en vervolmaken. Het Metropole Orkest ten slotte werd door het festival samengebracht met leden van de Syrian Big Band; samen speelden zij onder meer een in opdracht van het Holland Festival geschreven nieuw werk van Calliope Tsoupaki. In het contextprogramma (het geheel van verdiepende, verbredende en verrijkende programma's naast het hoofdprogramma) werd onder meer aandacht besteed aan fenomenen als culturele toe-eigening en afrofuturisme, de Koreaanse muzieksoorten K-pop en pansori. Tevens werd met een keur aan partners samengewerkt, waaronder RIGHTABOUTNOW INC., Solid Ground Movement en Subbacultcha.

Ook op het gebied van marketing en communicatie wordt, mede om beoogd publiek op de hoogte te brengen van het brede festivalaanbod, veel samengewerkt met relevante partijen. En hoewel niet hard te maken op basis van databasegegevens is de (visuele) indruk dat het publiek van het festival verjongt en verbreedt. Door middel van publieksonderzoek en wellicht focusgroepen zal na de editie van 2019 gekeken worden of dit ook in de onderzoeksgegevens terug te vinden zal zijn.

Het Holland Festival heeft in 2018 veel aandacht besteed aan het diversifiëren van het personeelsbestand. Besloten werd om voor alle (ook alle tijdelijke) vacatures openbaar te werven en daarin duidelijk te maken dat het festival de nadrukkelijke wens heeft zijn personeelsbestand diverser te maken. Het resultaat is tot op heden teleurstellend. Het festival is voornemens om in 2019 zijn aanpak te laten doorlichten en stafleden een biastraining te laten volgen.

De ambitie om diversiteit een grote rol te laten blijven spelen in het Holland Festivalprogramma blijkt ook uit de benoeming van de twee associate artists voor 2019, William Kentridge en Faustin Linyekula, uit respectievelijk Zuid-Afrika en Democratische Republiek Congo. Met hun werk en het met hen geselecteerde werk voor de editie van 2019

The Way You Sound Tonight
Arno Schuitemaker

zal het festival opnieuw blijf geven van een brede en open blik, ook op onderwerpen en gebieden die tot op heden wellicht onderbelicht zijn gebleven in het culturele aanbod in Amsterdam.

De raad van toezicht deelt het streven om op alle terreinen een divers en inclusief festival te zijn en ondersteunt bestuur en organisatie in deze ambitie.

Fair Practice Code

Het Holland Festival heeft in 2018 intern en extern aandacht besteed aan de Fair Practice Code. De directeur/bestuurder heeft het afgelopen jaar in diverse gremia en overleggen gesproken over hoe de code in de eigen organisatie en in het brede culturele veld toe te passen. De Fair Practice Code omvat vijf waarden (transparantie, solidariteit, vertrouwen, duurzaamheid en diversiteit). Het festival vindt – als professionele, middelgrote, culturele organisatie – dat het conform de code zou moeten opereren en is bezig te bezien waar daartoe nog stappen gezet moeten worden. Het Holland Festival is een verantwoordelijke werkgever, betaalt conform de geldende (CAO)-normen, werkt niet met vrijwilligers of met een overmatig aan-

tal stagiaires, maar kan zeker nog stappen zetten op het gebied van bijvoorbeeld duurzaam personeelsbeleid. In 2019 wordt berekend welke financiële consequenties het te voeren fair practice beleid zal hebben, zodat deze bevindingen kunnen worden meegenomen in de aanvraag voor de beleidsperiode 2021-2024.

Lidmaatschappen

Het Holland Festival is lid van Kunsten '92, de Verenigde Podiumkunstenfestivals, International Society for the Performing Arts en Informal European Theatre Meeting. Deze lidmaatschappen worden ingezet om expertise te vergroten en/of te delen, netwerken te verstevigen en om in gezamenlijkheid nationaal en internationaal het belang (en de publieke financiering) van kunst en cultuur blijvend onder de aandacht te brengen.

7. BESTUUR

Anna Karenina - allerdings met anderem Text und auch anderer Melodie
Clemens Sienknecht, Barbara Bürk, Deutsches Schauspielhaus Hamburg

Het bestuur van het Holland Festival werd in 2018 gevormd door Annet Lekkerkerker, algemeen directeur / bestuurder. Gedurende de maanden januari – juni was Ruth Mackenzie nog verbonden aan het Holland Festival als artistiek directeur onder eindverantwoordelijkheid van de algemeen directeur. De directeuren overlegden in deze maanden zo vaak als nodig betreffende alle zaken die de Holland Festival editie 2018 betroffen.

Aan het begin van het jaar maakte het Holland Festival bekend de komende jaren te werken met een of twee associate artists die voor de duur van één festivaleditie aan het festival verbonden zijn. In januari 2018 werd bekend dat de Zuid-Afrikaanse kunstenaar William Kentridge en de Congolese choreograaf Faustin Linyekula de associate artists voor 2019 zijn. Van beide kunstenaars wordt (nieuw) werk getoond en met hen stellen we een associate-programma samen met eigen werk en werk van makers die hen inspireren of dat zij graag aan een Nederlands publiek willen tonen. Tevens wordt door het artistiek team, bestaande uit de algemeen directeur en de programma-managers Jochem Valkenburg en Annemieke Keurentjes, een actueel en relevant festivalprogramma samengesteld.

In 2018 werd in december door een delegatie van de raad van toezicht een evaluatiegesprek gevoerd met de algemeen directeur. Daarbij kwamen zaken als leiderschapstijl en organisatiestructuur aan de orde. Aangezien op dat moment bij de raad van toezicht bekend was dat de directeur het festival na de editie van 2019 gaat verlaten, werd tevens gesproken over haar opvolging en het profiel van de te werven nieuwe bestuurder.

DANK

Graag bedank ik allen die met hun bijdrage deze editie mede mogelijk hebben gemaakt. Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de gemeente Amsterdam vormen met hun structurele subsidie de basis van de begroting van het festival. De steun van private fondsen, in het bijzonder van onze hoofdbegunstiger Fonds 21 en Holland Festival Productiepartner Ammodo, corporate sponsors en de vele particuliere donateurs zijn van onschatbare waarde voor het festival. Zoals elders in dit jaarverslag uiteengezet, is niet alleen hun financiële bijdrage, maar ook hun enthousiasme en ambassadeurschap van grote waarde.

Zonder kunstenaars geen Holland Festival. Hun voorstellingen en concerten beroerden ook het afgelopen festival hart en hoofd. Hun werk leidde tot bijzondere ervaringen, geanimeerde gesprekken en soms verhitte discussies. Hun werk ontroerde, verraste en zette soms aan tot denken. Daarmee dragen zij met hun werk bij aan een open samenleving, waar niet alleen dat wat gedeeld wordt, maar ook het verschil wordt gekend en gevierd.

Alle medewerkers van het Holland Festival dragen bij aan een Holland Festival dat een succes voor publiek en kunstenaars is. Zonder hen geen hotels, bloemen, vervoer, publiciteit, schone handdoeken, uitbetalingen, nagesprekken, ontvangsten...

Graag wil ik alle medewerkers van het Holland Festival, vast en tijdelijk, voor en achter de schermen, heel hartelijk danken voor hun professionaliteit, kundigheid, enthousiasme, betrokkenheid en voor de prettige samenwerking. Zonder jullie was het ook dit jaar niet gelukt en bovendien veel minder leuk geweest.

Annet Lekkerkerker

8. JAARREKENING

8.1

BALANS PER 31 DECEMBER 2018 IN € NA RESULTAATBESTEMMING

ACTIVA		31-dec-2018	31-dec-2017
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	I	7.099	52.096
Materiële vaste activa	II	45.077	51.296
Totaal vaste activa		52.176	103.392
Vlottende activa			
Voorraden	IV	5.521	11.363
Vorderingen	V	611.522	473.272
Liquide middelen	VII	552.713	354.952
Totaal vlottende activa		1.169.756	839.587
TOTAAL ACTIVA		1.221.932	942.979
PASSIVA			
Eigen vermogen			
Algemene reserve	I	427.316	303.703
Continuïteitsreserve	II	300.000	300.000
Bestemmingsfonds OCW	IV	127.633	-
Totaal eigen vermogen		854.949	603.703
Kortlopende schulden			
Crediteuren	VII.1	61.890	93.432
Belastingen/Premies	VII.2	39.958	29.624
Overige schulden en overlopende passiva	VII.3	265.135	216.220
Totaal kortlopende schulden		366.983	339.276
TOTAAL PASSIVA		1.221.932	942.979

8.2
CATEGORIALE EXPLOITATIEREKENING 2018 IN €

BATEN		Exploitatie 2018	Begroting beleidsplan	Vastgestelde begroting RvT	Exploitatie 2017
Eigen (directe) inkomsten					
Publieksinkomsten					
Publieksinkomsten binnenland	1	798.225	782.500	680.000	900.042
Kaartverkoop	2	768.591	737.500	640.000	860.133
Overig	3	29.634	45.000	40.000	39.909
Publieksinkomsten totaal	5	798.225	782.500	680.000	900.042
Overige directe inkomsten					
Sponsorinkomsten	6	183.820	275.000	195.000	258.680
Vergoeding coproducenten	7	2.795	100.000	37.500	91.598
Overige	8	6.628	8.750	-	2.618
Totaal overige directe inkomsten	9	193.243	383.750	232.500	352.896
Totaal directe inkomsten	10	991.468	1.166.250	912.500	1.252.938
Private middelen					
Private middelen - Particulier	12	425.885	475.000	437.500	509.349
Private middelen - Private fondsen	14	914.500	900.000	917.500	859.500
Private middelen - Goede doelenloterijen	15	80.000	-	100.000	100.000
Totaal bijdragen uit private middelen	16	1.420.385	1.375.000	1.455.000	1.468.849
Totaal eigen inkomsten	17	2.411.853	2.541.250	2.367.500	2.721.787
Subsidies					
Structurele subsidie OCW	19	3.364.189	3.180.000	3.320.217	3.287.344
Structurele subsidie Amsterdam	21	797.807	890.000	794.654	786.786
Structurele publieke subsidie overig	22	-	-	-	-
Totaal structurele subsidies	23	4.161.996	4.070.000	4.114.871	4.074.130
Incidentele publieke subsidies	24	47.085	82.500	57.000	55.225
Totaal subsidies	25	4.209.081	4.152.500	4.171.871	4.129.355
TOTAAL BATEN	26	6.620.934	6.693.750	6.539.371	6.851.142

8.2
CATEGORIALE EXPLOITATIEREKENING 2018 IN €

LASTEN		Exploitatie 2018	Begroting beleidsplan	Vastgestelde begroting RvT	Exploitatie 2017
Beheerlasten materieel	1	524.734	541.890	579.350	583.295
Beheerlasten personeel	2	945.026	821.804	905.568	895.361
Beheerlasten totaal	3	1.469.760	1.363.694	1.484.918	1.478.656
Activiteitenlasten materieel	4	4.425.903	4.854.212	4.490.000	5.303.397
Activiteitenlasten personeel	5	474.025	475.844	495.819	428.631
Activiteitenlasten totaal	6	4.899.928	5.330.056	4.985.819	5.732.028
TOTAAL LASTEN		6.369.688	6.693.750	6.470.737	7.210.684
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING		251.246	-	68.634	-359.542
Rentebaten en -lasten		-	-	-	52
EXPLOITATIERESULTAAT		251.246	-	68.634	-359.490
Bestemming resultaat					
Exploitatieresultaat		251.246			-359.490
Bij: Aanwending bestemmingsreserve restant subsidie 2013-2016		-			274.251
Saldo te verdelen na aanwending bestemmingsreserve		251.246			-85.239
Af: toevoeging aan het bestemmingsfonds OCW		-127.633			40.900
Af: toevoeging aan de algemene reserve		-123.613			44.339
Onverdeeld saldo resultaat		-			-

Algemeen

Stichting Holland Festival is op 24 juni 1947 opgericht en is gevestigd in Amsterdam. De stichting heeft op grond van artikel 3 van de statuten als doelstelling 'het coördineren en hoofdzakelijk in Amsterdam organiseren van bijzondere nationale en internationale manifestaties op het gebied van kunsten, waaronder het organiseren van het Holland Festival, het geven van bekendheid aan deze manifestaties en in het algemeen het verrichten van al datgene wat hiertoe in de ruimste zin van het woord bevorderlijk kan zijn, een en ander teneinde in een beperkte periode een zo groot mogelijk publiek kennis te laten nemen van ontwikkelingen op het gebied van kunsten in binnen- en buitenland, opdat daarvoor stimulansen worden gegeven aan met name het reguliere podiumkunstenaanbod'.

Toegepaste standaarden

Richtlijn voor de waarderingsgrondslagen zijn het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2017-2020 en de richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, met name RJ 640 en de wet WNT, Wet Normering Bezoldiging Topfunctionarissen Publieke en Semipublieke Sector.

Vergelijkende cijfers

De rubricering van opbrengsten en kosten zijn opgesteld overeenkomstig model IIa van het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2017-2020. Het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen schrijft voor dat de kolom 'begroting' overeen dient te stemmen met de goedgekeurde ingediende meerjarenbegroting. Voor die meerjarenbegroting zijn de begrotingen van 2017 en 2020 aangeleverd. Het gemiddelde van die twee jaarbegrotingen is in de cijfers als begroting opgenomen. Daarnaast is ook de voor het boekjaar 2018 opgestelde en door de raad van toezicht goedgekeurde begroting ter vergelijking opgenomen.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Gelieerde rechtspersonen

De Stichting Vrienden van het Holland Festival is een gelieerde rechtspersoon. Het bestuur van deze stichting heeft in 2018 € 175.000 aan het Holland Festival toegekend. De financiële administratie van Stichting Vrienden van het Holland Festival wordt om niet verzorgd door de administratie van het Holland Festival. De financiële positie van de Stichting Vrienden van het Holland Festival kan als gezond worden beschouwd.

Grondslagen van waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling en grondslagen voor de omrekening van vreemde valuta's

Algemeen

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten.

Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de organisatie zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de exploitatierekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Transacties in vreemde valuta's

Transacties luidend in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de geldende wisselkoers per transactiedatum.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten bij het Holland Festival vlottende activa, liquide middelen en kortlopende schulden. Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen actuele waarde. Op vorderingen wordt een noodzakelijke geachte voorziening getroffen voor risico van oninbaarheid.

Materiële en immateriële vaste activa

De materiële en immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen kostprijs die bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik, verminderd met lineaire afschrijvingen, gebaseerd op de geschatte economische levensduur. De afschrijvingspercentages voor automatisering zijn 33,3% of 25%, voor inventaris 10%, 16,6% of 20% en voor verhuizing 16,6%. Investerings in materiële vaste activa lager dan € 1.000 worden direct ten laste van het resultaat gebracht.

Voorraden

De voorraad wordt gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Bij de waardering wordt op de balansdatum rekening gehouden met eventueel optredende waardeverminderingen.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde, inclusief transactiekosten (indien materieel). Eventuele voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de inbaarheid van de vorderingen.

Liquide middelen

De kas- en banktegoeden worden gewaardeerd tegen de reële waarde. Kasmiddelen in vreemde valuta worden, indien aanwezig, gewaardeerd tegen de wisselkoers per balansdatum.

Eigen vermogen

De minister van OCW zal aan het einde van de cultuurnotaperiode een beslissing nemen over de resterende middelen in het Bestemmingsfonds OCW.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde.

Resultaatbepaling

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden verantwoord in het jaar waarin ze zijn gerealiseerd, verliezen zodra ze voorzien zijn. Activiteitenlasten worden verantwoord in het jaar waarvoor de verplichtingen zijn aangegaan. Tot de beheerlasten worden gerekend alle personele en materiële lasten die samenhangen met het beheer van de organisatie (overheadlasten). Tot de activiteitenlasten behoren de lasten die direct samenhangen met de activiteiten van de instelling.

Pensioenlasten

Het Holland Festival kent voor zijn personeel een pensioenregeling op basis van het middelloonstelsel. De pensioenregeling is ondergebracht bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn. Het Holland Festival heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in het geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het voldoen van hogere toekomstige premies. De pensioenlast in de staat van baten en lasten is gelijk aan de over de periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremie. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als op de balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen.

8.3
TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2018 IN €

VASTE ACTIVA			
I: Immateriële vaste activa	Website	Huisstijl	Totaal
Stand aanvang boekjaar			
Aanschafwaarde	189.086	40.898	229.984
Cumulatieve afschrijving	-147.214	-30.674	-177.888
Boekwaarde	41.872	10.224	52.096
Mutaties boekjaar			
Investeringen	-	-	-
Afschrijvingen	-34.773	-10.224	-44.997
Netto mutaties boekjaar	-34.773	-10.224	-44.997
Stand einde boekjaar			
Aanschafwaarde	189.086	40.898	229.984
Cumulatieve afschrijving	-181.987	-40.898	-222.885
Boekwaarde	7.099	-	7.099
Er zijn in het afgesloten boekjaar geen investeringen gedaan ten behoeve van website en huisstijl.			
II: Materiële vaste activa	Automatisering	Inventaris	Totaal
Stand aanvang boekjaar			
Aanschafwaarde	125.280	155.170	280.450
Cumulatieve afschrijvingen	-107.171	-121.983	-229.154
Boekwaarde	18.109	33.187	51.296
Mutaties boekjaar			
Investeringen	4.504	19.777	24.281
Afschrijvingen	-10.156	-20.344	-30.500
Netto mutaties boekjaar	-5.652	-567	-6.219
Stand einde boekjaar			
Aanschafwaarde	129.784	174.947	304.731
Cumulatieve afschrijvingen	-117.327	-142.327	-259.654
Boekwaarde	12.457	32.620	45.077

In het afgelopen jaar is veel verouderd meubilair vervangen en zijn in het kader van het creëren van gezonde werkplekken bureau's in hoogte verstelbaar gemaakt. Voor de programma-managers, hoofd bedrijfsvoering en directie is ten behoeve van mogelijke werkzaamheden buiten het kantoor een aantal laptops aangeschaft.

8.3
TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2018 IN €

VLOTTENDE ACTIVA	31-dec-2018	31-dec-2017
IV: Voorraden		
Vervoersbewijzen OV	2.631	3.979
Drukwerk nieuwe huisstijl	2.890	7.384
Totaal voorraden	5.521	11.363
V: Vorderingen		
Totaal vorderingen	611.522	473.272
De hieronder gespecificeerde vorderingen zijn opeisbaar binnen een jaar na balansdatum.		
Debiteuren	31.276	39.449
Het treffen van een voorziening voor oninbare debiteuren is niet noodzakelijk gebleken.		
Vooruitbetaalde kosten	31-dec-2018	31-dec-2017
Beheerlasten materieel 2019	15.051	-
Beheerlasten personeel 2019	19.268	-
Activiteitenlasten materieel 2019	100.435	15.000
Activiteitenlasten Aus Licht 2019	152.214	87.747
Associate artists 2019	47.101	-
Beheerlasten materieel 2018	-	11.070
Beheerlasten personeel 2018	-	4.909
Activiteitenlasten materieel 2018	-	68.694
Investeringen 2019	11.229	-
Totaal vooruitbetaalde kosten	345.298	187.420
Vorderingen op subsidiënten en fondsen	31-dec-2018	31-dec-2017
Fonds 21	187.500	100.000
Stichting Ammodo	40.000	50.000
Prins Bernhard Cultuurfonds	-	40.000
Stichting Dioraphte	-	4.000
Totaal vorderingen op subsidiënten en fondsen	227.500	194.000

8.3

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2018 IN €

	31-dec-2018	31-dec-2017
Overige vorderingen		
Omzetbelasting	-	8.253
Depots en waarborgen	1.327	1.327
Voorschotten personeel	1.000	1.000
Premies pensioen PFZW	-	1.737
Te ontvangen coproductiebijdrage	-	19.845
Te factureren doorbelastingen	42	20.241
Te ontvangen uitkering ziekteverzuim	5.079	-
Totaal overige vorderingen	7.448	52.403
VII: Liquide middelen	31-dec-2018	31-dec-2017
Kas	14.635	7.597
Rabo rekening-courant	238.561	72.867
Rabo bonusrekening	299.517	274.488
Totaal liquide middelen	552.713	354.952

Stichting Holland Festival kan vrij over haar liquide middelen beschikken.

8.3

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2018 IN €

	31-dec-2018	31-dec-2017
PASSIVA		
Totaal eigen vermogen	854.949	603.703

Resultaatbestemming

Het exploitatieresultaat zal volgens de onderstaande gebruikelijke verdeling worden toegevoegd aan de algemene reserve en het bestemmingsfonds OCW. Het aandeel in % van de totaalopbrengsten van het subsidie OCW bepaalt het aandeel van het resultaat dat wordt toegevoegd aan het bestemmingsfonds OCW. Het resterende deel wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

	2018	
	in €	in %
Bepaling verdeelsleutel resultaat 2018		
Subsidie Cultuurnota ministerie van OCW	3.364.189	50,8
Subsidie gemeente Amsterdam	797.807	12,0
Overige opbrengsten	2.458.938	37,2
Totaal	6.620.934	100,0
Exploitatiesaldo 2018	251.246	in %
Toevoeging aan algemene reserve	123.613	49,2%
Toevoeging aan bestemmingsfonds OCW	127.633	50,8%

Het eigen vermogen is na resultaatbestemming als volgt nader te specificeren.

	31-dec-2018	31-dec-2017
I: Algemene reserve		
Algemene reserve aanvang boekjaar	303.703	388.942
Aandeel in resultaat Holland Festival 2017	-	-44.339
Onttrekking ten gunste van bestemmingsfonds OCW	-	-40.900
Aandeel in resultaat Holland Festival 2018	123.613	-
Saldo algemene reserve ultimo boekjaar	427.316	303.703
II: Bestemmingsreserves	31-dec-2018	31-dec-2017
Continuïteitsreserve	300.000	300.000

III: Bestemmingsreserve restant subsidie OCW 2013-2016

Bij de vaststelling van de 4 jaarlijkse instellingssubsidie 2013-2016 van het ministerie OCW van 28 augustus 2017 met referentie 1174753 is het resterende saldo ten bedrage van € 274.251 van het bestemmingsfonds OCW niet teruggevorderd. Dit bedrag werd per aanvang boekjaar 2017 overgeplaatst naar de bestemmingsreserve restant subsidie OCW 2013-2016. In datzelfde jaar is deze bestemmingsreserve volledig aangewend.

8.3
TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2018 IN €

	31-dec-2018	31-dec-2017
Saldo aanvang boekjaar	-	-
Toevoeging ten laste van bestemmingsfonds OCW saldo ultimo 2016	-	274.251
Onttrekking aan bestemmingsreserve restant subsidie 2013-2016 cf besluit Raad van Toezicht van 27 september 2017	-	-274.251
Saldo bestemmingsreserve restant subsidie OCW ultimo boekjaar	-	-
IV: Bestemmingsfonds OCW	31-dec-2018	31-dec-2017
Aanvang boekjaar Bestemmingsfonds OCW	-	274.251
Omzetting in bestemmingreserve restant subsidie OCW 2013-2016	-	-274.251
Resultaatbestemming 2018	127.633	-
Resultaatbestemming 2017	-	-40.900
Toevoeging ten laste van de Algemene reserve	-	40.900
Saldo Bestemmingsfonds OCW ultimo boekjaar	127.633	-

Eigen vermogen

Als gevolg van het resultaat van € 251.246 over het afgesloten boekjaar stijgt het eigen vermogen van Holland Festival tot € 854.949. Het OCW-geoordeeld deel van het eigen vermogen, het bestemmingsfonds OCW, staat niet vrij ter beschikking van Holland Festival en bedraagt na de verdeling van het resultaat € 127.633. Het niet door OCW geoordeeld deel van het eigen vermogen is verdeeld in een doelvermogen, de continuïteitsreserve, met een ongewijzigde omvang van € 300.000 en een vrij beschikbaar vermogen, de algemene reserve, dat na de verdeling van het resultaat van 2018 is uitgekomen op € 427.316. De continuïteitsreserve is gevormd in 2008 en is toen vastgesteld op € 100.000. In 2014 is besloten om deze reserve te verhogen tot € 300.000. Met dit doelvermogen wordt dekking gegeven aan vorderingen op gerealiseerde maar nog niet ontvangen subsidies en bijdragen van fondsen en op vooruitbetaalde kosten ten behoeve van toekomstige producties.

VII. Kortlopende schulden	31-dec-2018	31-dec-2017
VII.1: Crediteuren	61.890	93.432
VII.2: Belastingen en premies	31-dec-2018	31-dec-2017
Loonbelasting en premies SVW	35.051	29.624
Omzetbelasting	4.660	-
Pensioen	247	-
Totaal belastingen en premies	39.958	29.624

8.3
TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2018 IN €

VII.3: Overige schulden en overlopende passiva

Overlopende passiva en nog te betalen kosten	31-dec-2018	31-dec-2017
Reservering op te nemen vakantiedagen	66.874	50.855
Reservering te betalen vakantiegeld	43.162	37.476
Reservering verzuimkosten	6.998	-
Netto lonen	131	-
Fonds op naam "Für Elise"	-	12.500
Vooruitontvangen bijdragen	92.500	45.000
Rekening-courant Stichting Vrienden	-	2.010
Rekening-courant Netwerk Cultuurmecenaat	21.855	-
Beheerlasten materieel aflopend boekjaar	9.002	9.196
Beheerlasten personeel aflopend boekjaar	6.577	1.301
Activiteitenlasten materieel aflopend boekjaar	13.820	55.439
Te restitueren opbrengsten	2.443	-
Vooruitgefactureerde opbrengsten	1.773	2.443
Totaal overlopende passiva	265.135	216.220

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Ministerie van OCW - Subsidie Cultuurnotaperiode 2017-2020

Het ministerie van OCW heeft op 20 september 2016 het "Subsidiebesluit BIS", met referentie IO57144, kenbaar gemaakt waarin aan het Holland Festival een vierjaarlijkse instellingssubsidie wordt verleend van € 12.908.124. Voor het jaar 2017 is het subsidiebedrag ingevolg € 3.227.031. Op 7 september 2017 heeft het ministerie van OCW de "Wijziging subsidie Culturele basisinfrastructuur 2017-2020 (BIS)" middels hun schrijven met referentie I222710 kenbaar gemaakt waarin wordt aangegeven dat de eerder verleende subsidie een loon- en prijsbijstelling krijgt waardoor de verleende subsidie voor het gehele subsidietijdvak € 13.149.376 zal bedragen en voor 2017 is vastgesteld op € 3.287.344. Per beschikking met referentie I369815 van 4 september 2018 stelt het ministerie van OCW het subsidie voor 2018 vast op € 3.364.189.

Gemeente Amsterdam - Subsidie Kunstenplanperiode 2017-2020

Gemeente Amsterdam heeft de "Beschikking subsidieverlening Kunstenplan 2017-2020" middels een schrijven met kenmerk SBA-006973 kenbaar gemaakt. Het verleende subsidiebedrag is volgens dat besluit vastgesteld op een periodieke subsidie van jaarlijks € 786.786. Voor 2018 is het subsidiebedrag voor Holland Festival bij beschikking met nummer SBA - O11098 vastgesteld op € 797.807.

Huurverplichting huisvesting

Het gebruik van de kantoorruimte Piet Heinkade 5 is vastgelegd in een huurovereenkomst tussen Stichting Beheer Accommodatie Muziekgebouw en Bimhuis en Stichting Holland Festival. De huurperiode van 5 jaar eindigend op 28 februari 2010 is na verstrijken voortgezet in een overeenkomst voor onbepaalde tijd. Voor opzegging dient een termijn van één jaar in acht te worden genomen. De huurprijs is bij aanvang vastgesteld op € 170,84 per vierkante meter en de huurprijs wordt jaarlijks geïndexeerd. Het gehuurde omvat 299 vierkante meter. Er is geen bankgarantie afgegeven.

8.4

TOELICHTING OP DE CATEGORIALE EXPLOITATIEREKENING 2018 IN €

	Exploitatie 2018	Begroting beleidsplan	Vastgestelde begroting RvT	Exploitatie 2017
BATEN				
Directe opbrengsten				
1 Publieksinkomsten binnenland	798.225	782.500	680.000	900.042
2 Kaartverkoop	768.591	737.500	640.000	860.133
3 Overige publieksinkomsten				
Omzet horeca	20.006	22.500	25.000	27.408
Omzet programma's en merchandise	9.628	22.500	15.000	12.501
Totaal overige publieksinkomsten	29.634	45.000	40.000	39.909
4 Publieksinkomsten buitenland	-	-	-	-
5 Totaal publieksinkomsten	798.225	782.500	680.000	900.042
6 Sponsorinkomsten				
Rabobank Amsterdam	85.000	85.000	85.000	85.000
HF Business	40.000	45.000	40.000	40.000
Kempen & Co	30.000	30.000	30.000	30.000
Westergasfabriek Meyer-Bergman	28.820	10.000	20.000	58.505
Clifford Chance LLP	-	20.000	-	20.000
Jubileumsponsors	-	-	-	14.119
Garuda	-	-	-	11.056
Overige prospects	-	85.000	20.000	-
Totaal sponsorbijdragen	183.820	275.000	195.000	258.680

8.4

TOELICHTING OP DE CATEGORIALE EXPLOITATIEREKENING 2018 IN €

	Exploitatie 2018	Begroting beleidsplan	Vastgestelde begroting RvT	Exploitatie 2017
7 Vergoeding coproducenten				
Steim - Longplayer	2.000	-	-	-
Festival d'Aix - Winterreise	795	-	-	-
Stedelijk Museum	-	50.000	17.500	56.753
Bijdragen royalties in coproducties	-	-	-	19.845
Stichting Multifoon	-	-	-	15.000
NTR	-	20.000	-	-
Overige prospects	-	30.000	20.000	-
Totaal vergoeding coproducenten	2.795	100.000	37.500	91.598
8 Overige directe inkomsten				
Advertenties	6.628	8.750	-	2.618
Totaal overige directe inkomsten	6.628	8.750	-	2.618
12 Private middelen - particulieren				
Holland Festival Board of Governors	222.500	252.500	237.500	222.500
Stichting Vrienden van het Holland Festival	175.000	197.500	175.000	160.000
Scheningen	28.385	25.000	25.000	26.849
Jubileumbijdrage Stichting Vrienden	-	-	-	100.000
Totaal particulieren	425.885	475.000	437.500	509.349

8.4

TOELICHTING OP DE CATEGORIALE EXPLOITATIEREKENING 2018 IN €

	Exploitatie 2018	Begroting beleidsplan	Vastgestelde begroting RvT	Exploitatie 2017
14 Private middelen - private fondsen				
Hoofdbegunstiger				
Fonds 21	350.000	300.000	350.000	400.000
Overige private fondsen				
Stichting Ammodo - Productiepartner	400.000	300.000	400.000	250.000
VSBfonds	75.000	50.000	75.000	75.000
Ernst von Siemens Music Foundation	40.000	40.000	40.000	-
Prins Bernhard Cultuurfonds	25.000	22.500	25.000	40.000
European Cultural Foundation	10.000	25.000	10.000	25.000
Stichting BSVA	8.000	-	7.500	8.500
Kersjes Fonds	5.000	-	-	-
Overige fondsen	1.500	-	-	15.000
Stichting Dioraphte	-	75.000	-	40.000
Hofstee Stichting	-	-	-	1.000
Wilhelmina E. Jansen Fonds	-	-	-	5.000
Turing Foundation	-	50.000	-	-
Prospects	-	37.500	10.000	-
Totaal private fondsen	914.500	900.000	917.500	859.500

Met uitzondering van Fonds 21 en Stichting Ammodo zijn de bijdragen van fondsen in de regel eenjarig.

Voor de jaren 2017-2019 is Fonds 21, net als voorheen van 2014 tot en met 2016, als Hoofdbegunstiger aan Holland Festival verbonden. Voor het jaar 2017 heeft Fonds 21 een bijdrage aan het festival toegekend van € 400.000. Daarnaast is voor de jaren 2018-2019 overeengekomen dat Fonds 21 zich aan Holland Festival verbindt voor een bedrag van € 350.000 jaarlijks.

Aansluitend op een eerdere meerjarige overeenkomst eindigend in 2017, met een bijdrage van € 250.000 per jaar, heeft Stichting Ammodo zich nu als productiepartner voor een vierjarige periode aan het Holland Festival verbonden tot en met 2021 met een jaarlijkse bijdrage van € 400.000.

	Exploitatie 2018	Begroting beleidsplan	Vastgestelde begroting RvT	Exploitatie 2017
15 Private middelen - goede doelenloterijen				
BankGiroLoterij fonds	80.000	-	100.000	100.000

8.4

TOELICHTING OP DE CATEGORIALE EXPLOITATIEREKENING 2018 IN €

	Exploitatie 2018	Begroting beleidsplan	Vastgestelde begroting RvT	Exploitatie 2017
--	---------------------	--------------------------	-------------------------------	---------------------

Subsidies

19 Structureel OCW				
Cultuurnota 2017-2020	3.364.189	3.180.000	3.320.217	3.287.344

Het ministerie van OCW heeft op 20 september 2016 het "Subsidiebesluit BIS", met referentie IO57144, kenbaar gemaakt waarin aan het Holland Festival een vierjaarlijkse instellingssubsidie wordt verleend van € 12.908.124. Voor het jaar 2017 is het subsidiebedrag ingevolg € 3.227.031. Op 7 september 2017 heeft het ministerie van OCW de "Wijziging subsidie Culturele basisinfrastructuur 2017-2020 (BIS)" middels hun schrijven met referentie I222710 kenbaar gemaakt waarin wordt aangegeven dat de eerder verleende subsidie een loon- en prijsbijstelling krijgt waardoor de verleende subsidie voor 2017 is vastgesteld op € 3.287.344. Per beschikking met referentie I369815 van 4 september 2018 stelt het ministerie van OCW het subsidie voor 2018 vast op € 3.364.189.

	Exploitatie 2018	Begroting beleidsplan	Vastgestelde begroting RvT	Exploitatie 2017
21 Structurele subsidie Amsterdam				
Amsterdam Kunstenplan 2017-2020	797.807	890.000	794.654	786.786

Gemeente Amsterdam heeft de "Beschikking subsidieverlening Kunstenplan 2017-2020" middels een schrijven met kenmerk SBA-OO6973 kenbaar gemaakt. Het verleende subsidiebedrag is volgens dat besluit op € 786.786 vastgesteld. Voor 2018 is het subsidiebedrag voor Holland Festival bij beschikking met nummer SBA - OIIO98 vastgesteld op € 797.807.

	Exploitatie 2018	Begroting beleidsplan	Vastgestelde begroting RvT	Exploitatie 2017
24 Incidentele publieke subsidies				
Binnenlands				
Fonds Podiumkunsten	-	-	15.000	37.000
Prospects	-	82.500	20.000	-
Buitenlands				
Goethe-Institut	30.000	-	10.000	10.000
British Council	10.000	-	-	-
Ambassade Verenigde Staten	4.085	-	-	2.760
Institut Français/Maison Descartes	2.000	-	4.000	2.500
Buitenlandse vertegenwoordigingen	1.000	-	8.000	-
Ambassade Canada	-	-	-	2.965
Totaal incidentele publieke subsidies	47.085	82.500	57.000	55.225

TOELICHTING OP DE CATEGORIALE EXPLOITATIEREKENING 2018 IN €

	Exploitatie 2018	Begroting beleidsplan	Vastgestelde begroting RvT	Exploitatie 2017
LASTEN				
I Beheerlasten materieel				
Huisvesting				
Huur	73.184	69.050	72.500	71.444
Overige huisvestingskosten	8.135	8.190	7.500	5.859
Totaal huisvesting	81.319	77.240	80.000	77.303
Bureaukosten				
Kantoorbenodigheden	4.399	7.680	20.000	14.852
Contributies & abonnementen	40.092	30.690	36.000	36.507
Drukwerk	10.551	4.605	9.000	8.092
Porti- en koerierkosten	8.860	9.210	9.500	10.183
Kopieerkosten	6.563	9.210	10.000	7.708
Telefoonkosten	9.021	15.350	15.000	11.059
Onderhoud kantoor machines	2.183	2.055	2.000	1.598
Bankkosten	1.453	2.055	1.750	1.188
Salarisadministratie	4.841	4.100	4.900	4.933
Accountant	14.300	14.325	14.250	13.800
Adviseurs	3.992	10.235	7.500	7.980
Verzekeringen en schadegevallen	5.742	7.680	8.000	7.928
Wervingskosten personeel	2.682	3.590	5.000	10.778
Systeembeheer en onderhoud IT	43.431	56.265	45.000	41.684
Afschrijvingskosten				
- Inventaris	8.849	7.165	8.300	5.630
- Automatisering	10.156	7.165	8.900	8.606
- Website, app en database	34.773	31.715	40.000	36.212
- Huisstijl drukwerk en promotiemateriaal	10.225	11.260	10.250	10.225
Koffie/thee	11.917	10.745	10.500	11.506
Bestuurskosten	1.365	2.560	2.500	675
Kosten/baten beheer voorgaand boekjaar	2.261	-	-	3.379
Diverse bureaukosten	587	-	-	583
Totaal bureaukosten	237.069	247.660	268.350	255.106

TOELICHTING OP DE CATEGORIALE EXPLOITATIEREKENING 2018 IN €

	Exploitatie 2018	Begroting beleidsplan	Vastgestelde begroting RvT	Exploitatie 2017
Verwervingskosten				
Dienstreizen en representatie	87.641	92.065	75.000	74.974
Totaal verwervingskosten	87.641	92.065	75.000	74.974
Kosten Development				
Kosten HF Vrienden en Board of Governors	10.123	6.145	7.500	18.654
Recettederving vrijkaarten	2.294	3.150	3.000	2.941
Kosten verantwoording aanvragen	3.250	4.100	3.000	3.250
Materiaalkosten	-	1.545	5.000	-
Kosten relatieontvangsten	26.434	25.580	22.500	15.701
Kosten vriendenavond	17.371	12.795	15.000	16.404
Kosten opening	18.210	20.460	20.000	37.103
Totaal kosten development	77.682	73.775	76.000	94.053
Kosten Communicatie & Marketing				
Kosten corporate communicatie	41.023	51.150	80.000	81.859
Totaal kosten Communicatie & Marketing	41.023	51.150	80.000	81.859
Totaal beheerlasten materieel	524.734	541.890	579.350	583.295

TOELICHTING OP DE CATEGORIALE EXPLOITATIEREKENING 2018 IN €

Personele bezetting per 31 december 2018

Per 31 december 2018 is de personele bezetting van het Holland Festival als in onderstaand schema. Het Holland Festival hanteert een eigen personeelsregeling en volgt op het gebied van salarisontwikkeling de CAO Toneel en Dans. Het Holland Festival heeft de pensioenen ondergebracht bij Pensioenfonds Zorg & Welzijn.

Bezetting per 31 december 2018		Aantallen	FTE				
Directie	Beheer	1	1,00				
Bedrijfsvoering	Beheer	5	2,96				
Development	Beheer	4	3,60				
Communicatie & Marketing	Beheer	8	6,10				
Productie	Activiteit	4	3,40				
Programmering	Activiteit	3	2,70				
Totale bezetting 31 december 2018		25	19,76				

	Exploitatie 2018	Begroting beleidsplan	Vastgestelde begroting RvT	Exploitatie 2017
2 Beheerlasten personeel				
Directie	167.618	128.140	149.625	120.871
Bedrijfsvoering	217.084	206.545	213.965	222.813
Development	190.390	163.617	176.475	171.406
Communicatie & Marketing	369.934	323.502	365.503	380.271
Totaal beheerlasten personeel	945.026	821.804	905.568	895.361
4 Activiteitenlasten materieel				
Productie- en voorstellingskosten				
Honoraria/uitkoopsommen	1.550.738	PM	PM	2.198.378
Reis-, verblijf- en hotelkosten	611.158	PM	PM	646.684
Technisch/algemeen personeel	484.443	PM	PM	404.604
Zaalkosten	516.162	PM	PM	586.912
Materiaal, decors en technische apparatuur	367.664	PM	PM	497.648
Overige productiekosten	248.741	PM	PM	359.565
Totaal productie- en voorstellingskosten	3.778.906	4.195.337	3.912.500	4.693.791

TOELICHTING OP DE CATEGORIALE EXPLOITATIEREKENING 2018 IN €

	Exploitatie 2018	Begroting beleidsplan	Vastgestelde begroting RvT	Exploitatie 2017
Overige materiële activiteitenlasten				
Specifieke kosten Communicatie & Marketing	546.463	557.000	495.000	520.414
Inkoop horeca/cd's etc.	23.662	40.500	32.500	35.063
Theaterbesprekkosten	58.917	61.375	50.000	50.832
Kosten/baten activiteiten voorgaand boekjaar	17.955	-	-	3.297
Totaal overige materiële activiteitenlasten	646.997	658.875	577.500	609.606
Totaal activiteitenlasten materieel	4.425.903	4.854.212	4.490.000	5.303.397
5 Activiteitenlasten personeel				
Artistieke directie en programmering	311.150	278.519	350.953	277.015
Productie	241.566	197.325	144.866	253.265
- Waarvan doorbelast aan activiteitenlasten	-11.250	-	-	35.649-
- Waarvan doorbelast aan Aus Licht 2019	-67.442	-	-	66.000-
Totaal activiteitenlasten personeel	474.025	475.844	495.819	428.631

Personeel en vrijwilligers in bedragen * € 1.000

	2018		Begroting beleidsplan		2017	
	in €	in FTE's	in €	in FTE's	in €	in FTE's
Specificatie personeelslasten						
Vast contract	1.271,8	19,6	1.100,5	15,4	1.194,2	17,9
Tijdelijk contract	70,1	6,3	91,5	2,0	26,7	2,1
Inhuur	77,1	0,7	105,6	0,6	103,1	0,6
Personeelslasten totaal	1.419,0	26,6	1.297,6	18,0	1.324,0	20,6

Het Holland Festival heeft de afgelopen jaren geen gebruik gemaakt van de diensten van vrijwilligers.

8.5

SPECIFICATIE PRODUCTIE EN VOORSTELLINGSKOSTEN IN €

<i>Anna Karenina – allerdings mit anderem Text und auch anderer Melodie</i>	114.768
SAIGON	102.337
<i>Romeinse tragedies</i>	-
JR	368.995
Stadium	103.531
<i>Tiefer Schweb</i>	164.699
Kata	34.049
<i>Danse des guerriers de la ville</i>	29.886
<i>Tristan + Isolde</i>	-
Chorus	18.873
Legacy	51.757
<i>Neues Stück I – Seit sie</i>	194.714
Crowd	74.375
<i>The Way You Sound Tonight</i>	57.357
<i>Les contes d'Hoffmann</i>	-
<i>Opera in het Park: Les contes d'Hoffmann</i>	32.246
<i>Trojan Women</i>	231.432
<i>Lessons in Love and Violence</i>	84.738
<i>The String Quartet's Guide tot Sex and Anxiety</i>	122.848
<i>Octavia E. Butler's Parable of the Sower</i>	179.067
Gesualdo	148.858
<i>Oikospiegel II / Dear Esther</i>	91.687
<i>Richters Patterns</i>	191.598
Longplayer	9.981
<i>Metropole Orkest & Soloists of the Syrian Big Band</i>	134.135
HYENA	61.152
<i>Sight Machine</i>	97.260
<i>Der müde Tod</i>	9.162
Kronos Sessions	104.358
Ladilikan	36.798
<i>Hadra Chefchaounia</i>	10.610
<i>Holland Festival Proms</i>	271.836

8.5

SPECIFICATIE PRODUCTIE EN VOORSTELLINGSKOSTEN IN €

<i>Written on Skin</i>	245.276
<i>Gurdjieff Ensemble meets Hewart</i>	34.925
<i>One or Several Tigers</i>	67.046
<i>End Credits</i>	89.771
Lunchconcerten	7.297
Context, HYoung Academy en Educatie	56.803
Stadsaankleding	108.670
Vervallen producties	15.011
Onverdeelde rechten	21.000
Totaal productie- en voorstellingskosten	3.778.906

Het ministerie van OCW schrijft dit subsidietijdvak voor dat de begroting die dient te worden meegenomen ter vergelijking van de exploitatiecijfers gelijk moet zijn aan het gemiddelde van de jaarbegrotingen van de jaren 2017 en 2020 van het ingediende beleidsplan. Wij achten dit bezwaarlijk vanwege het financiële uitgangspunt van die begroting, die is opgesteld op basis van het prijspeil van 2014. Het meerjarenplan is in het najaar van 2015 opgesteld en in het voorjaar van 2016 ingediend. De afstand in tijd en in financiële omstandigheden is naar ons oordeel te groot om die beleidsplanbegroting in de loop van dit subsidietijdvak jaarlijks als referentie te blijven gebruiken bij de verschillenanalyse. De ingediende begroting voor het beleidsplan sloot budgetneutraal terwijl de werkbegroting zoals die is voorgelegd aan en goedgekeurd door de raad van toezicht sloot met een te verwachten overschot van € 68.634. De onderstaande analyse beperkt zich tot de verschillen met de door de raad van toezicht vastgestelde begroting.

BATEN

Publieksinkomsten

In het afgesloten jaar zijn de beoogde publieksinkomsten in ruime mate hoger uitgevallen dan voorzien. De recette overtrof de verwachtingen omdat het overgrote deel van het programma hogere recetteopbrengsten genereerde. Slechts bij een gering aantal titels zijn de verwachtingen omtrent recette niet gehaald. De overige publieksinkomsten, horeca en merchandise, waren lager dan verwacht, maar dit had door de eveneens lagere inkoopwaarde daarvan weinig effect op het resultaat.

Sponsorinkomsten

De beoogde sponsorinkomsten zijn over het algemeen naar verwachting gerealiseerd behoudens niet gerealiseerde prospects.

Vergoeding coproducenten

Er is een kleine bijdrage gerealiseerd in het kader van de productie *Longplayer* en vanwege herneming van de productie *Winterreise*. De bijdrage Stedelijk Museum is niet gerealiseerd omdat de samenwerking in 2018 is geproduceerd door en vanuit het Stedelijk Museum en dit had tot gevolg dat Holland Festival een bijdrage aan hen heeft geleverd. Ook de beoogde prospects bleken niet realiseerbaar.

Overige directe inkomsten

De gerealiseerde advertentie-inkomsten waren voor dit jaar niet voorzien omdat voor aanvang van het boekjaar de verwachting bestond dat door het beperkte aantal beschikbare pagina's geen advertentieruimte beschikbaar was.

Subsidies

Als gevolg van een loon- en prijscorrectie was de structurele subsidie OCW € 44.000 hoger dan voorzien. Voor de subsidie gemeente Amsterdam was de prijscorrectie van € 3.000 eveneens niet voorzien.

Private middelen – particulieren

De verwachting omtrent de omvang van het ledenbestand van de Board of Governors is net niet haalbaar gebleken en dat resulteerde in een lagere opbrengst van € 15.000. De bijdrage van de vriendenstichting was conform de toezegging en aan schenkingen is ruim € 3.000 meer ontvangen.

Private middelen – fondsen

De fondsbijdragen waren nagenoeg volgens verwachting.

Private middelen – goede doelenloterijen

Dit jaar is Holland Festival er net als vorig jaar in geslaagd om een bijdrage te ontvangen van BankGiro Loterij Fonds. Helaas bleek continuering van het bijdrageniveau van 2017 niet mogelijk waardoor er € 20.000 minder is gerealiseerd.

LASTEN

Personele lasten beheer en activiteiten

Voor dit jaar was € 1.401.000 voorzien aan kosten personeel en is uiteindelijk € 1.424.000 aan personele lasten uitgegeven. Daarbij dient te worden opgemerkt dat Holland Festival in dit jaar voor het eerst een reservering heeft gedaan van € 35.000 voor dekking van kosten voor langdurig verzuim zoals het inhuren van interimkrachten. Met die reservering zijn deze vervangkosten gedekt. Omdat die reservering niet volledig is benut heeft dat tot gevolg dat de reservering voor 2019 geringer zal zijn.

Beheerlasten materieel

De totale materiële beheerlasten zijn in 2018 per saldo € 54.000 lager uitgevallen. Ondanks deze daling waren er geringe stijgingen met betrekking tot de huisvestingskosten en de verwerkingskosten. Er is met name door de artistieke staf meer gereisd ter voorbereiding op de programmering wat resulteerde in een hogere kostenpost van € 13.000. De bureaunkosten waren echter met een verschil van € 30.000 beduidend lager dan begroot. Dit kwam met name door minder uitgaven aan kantoorbenodigdheden, telefonie en lagere afschrijvingen op de website. De kosten corporate communicatie waren aanmerkelijk lager en dan met name als gevolg van het geringere kostenniveau van de kaartverkoop. Door de gehanteerde administratieve toeslag welke in de kaartprijs was verdisconteerd heeft de hogere kaartverkoop tot relatief lage verkoopkosten geleid. De kosten development liepen in de pas met de begrote kosten.

Activiteitenlasten materieel – Communicatie & Marketing

De kosten Communicatie & Marketing worden in totaliteit begroot. Die kosten worden in de jaarrekening gesplitst in een deel Corporate Communicatie onder beheerkosten en een post specifieke kosten Communicatie & Marketing onder de activiteitenlasten. In totaal was er € 575.000 begroot terwijl de werkelijke totale kosten Communicatie & Marketing € 2.500 lager zijn uitgekomen op € 572.500. Zoals hiervoor bij beheerkosten materieel al gememoreerd was de succesvolle kaartverkoop oorzaak van de lage verkoopkosten in de kosten corporate communicatie die daardoor beduidend lager uitkwam.

Activiteitenlasten materieel – Productie- en voorstellingskosten

De begroting die wordt vastgesteld door de raad van toezicht wordt ieder jaar op een tijdstip vastgesteld waarop een groot deel van de contracten samenhangend met de producties nog niet vaststaan. Daardoor kunnen er bij de productiebegrotingen grote verschuivingen ontstaan. De productiecosten voor nagenoeg alle programmaonderdelen waren wat lager dan begroot hetgeen resulteerde in een verschil van € 134.000 op de begrote omvang productiecosten. Aan tijdelijk personeel en kosten voor

materiaal en decors is meer uitgegeven en aan alle andere kostensoorten is minder dan begroot uitgegeven.

8.7
PRESTATIEOVERZICHT PER PRODUCTIE

Naam Productie	Uitvoeringslocatie	Vrst.	Bezoekers	Genre
<i>Anna Karenina ...</i>	ITA Grote zaal	3	1.553	Theater
SAIGON	ITA Rabozaal	2	1.005	Theater
<i>Romeinse tragedies</i>	Koninklijk Theater Carré	5	4.976	Theater
JR	Centrale Markthallen	3	3.262	Theater
Stadium	ITA Grote zaal	2	352	Theater
<i>Tiefer Schweb</i>	ITA Grote zaal	3	1.877	Theater
Kata	ITA Rabozaal	1	506	Dans
<i>Danse des guerriers de la ville</i>	ITA Festivalcentrum	3	170	Dans
<i>Tristan + Isolde</i>	Nationale Opera & Ballet	7	10.258	Dans
Chorus	Stedelijk Museum	5	1.010	Dans
Legacy	De Brakke Grond	2	314	Dans
<i>Neues Stück I</i>	ITA Grote zaal	3	2.126	Dans
Crowd	ITA Rabozaal	2	907	Dans
<i>The Way You Sound Tonight</i>	ITA Rabozaal	2	770	Dans
<i>Les contes d'Hoffmann</i>	Nationale Opera & Ballet	7	8.882	Opera & Muziektheater
<i>Opera in het Park: Les contes d'Hoffmann</i>	Park Frankendael	1	1.200	Opera & Muziektheater
<i>Trojan Women</i>	Muziekgebouw	3	1.472	Opera & Muziektheater
<i>Lessons in Love and Violence</i>	Nationale Opera & Ballet	6	6.339	Opera & Muziektheater
<i>The String Quartet's Guide tot Sex and Anxiety</i>	ITA Grote zaal	2	867	Opera & Muziektheater
<i>Octavia E. Butler's Parable of the Sower</i>	Muziekgebouw	2	1.055	Opera & Muziektheater
Gesualdo	ITA Rabozaal	4	2.004	Opera & Muziektheater
<i>Oikospiel II</i>	Muziekgebouw	1	310	Opera & Muziektheater
<i>Dear Esther</i>	Muziekgebouw	1	668	Opera & Muziektheater
<i>Richters Patterns</i>	Gashouder	1	998	Muziek
Longplayer	Lloyd Hotel	24	346	Muziek
<i>Metropole Orkest & Soloists of the Syrian Big Band</i>	Koninklijk Theater Carré	2	2.410	Muziek
HYENA	Muziekgebouw	1	267	Muziek
<i>Sight Machine</i>	Muziekgebouw	1	623	Muziek
<i>Der müde Tod</i>	Pathé Tuschinski	1	516	Muziek
<i>Kronos Sessions</i>	Muziekgebouw	1	713	Muziek
<i>Ladilikan</i>	Muziekgebouw	1	718	Muziek
<i>Hadra Chefchaounia</i>	De Meervaart	1	273	Muziek
<i>Holland Festival Proms</i>	Concertgebouw	5	6.207	Muziek
<i>Written on Skin</i>	Muziekgebouw	1	688	Muziek
<i>Gurdjieff Ensemble meets Hewart</i>	Muziekgebouw	1	701	Muziek
<i>One or Several Tigers</i>	Frascati	16	351	Beeldende kunst
<i>End Credits</i>	Loods 6	20	1.206	Beeldende kunst
Try-out Gesualdo	ITA Rabozaal	1	483	Opera & Muziektheater
Try-out <i>The Way You Sound Tonight</i>	ITA Rabozaal	4	204	Dans
Generale <i>Les contes d'Hoffmann</i>	Nationale Opera & Ballet	1	1.396	Opera & Muziektheater

8.7
PRESTATIEOVERZICHT PER PRODUCTIE

Generale <i>Tristan + Isolde</i>	Nationale Opera & Ballet	1	1.199	Dans
Generale <i>Lessons in Love and Violence</i>	Nationale Opera & Ballet	1	1.444	Opera & Muziektheater
Lunchconcerten <i>Resta di Darmi</i>	Passage Rijksmuseum	3	950	Context
<i>Film op Zondag</i>	Ketelhuis	3	154	Context
<i>Film op Zondag The Artist and the Pervert</i>	Ketelhuis	2	200	Context
<i>HF Young Academy</i>	Loods 6	1	48	Context
<i>Each One Teach One</i>	ITA Festivalcentrum	1	65	Context
<i>Pansori Meets K-Pop</i>	Muziekgebouw	1	110	Context
<i>Steve McQueen over Paul Robesson</i>	ITA Rabozaal	1	373	Context
<i>Dinercollege Seks en Narcisme</i>	ITA Festivalcentrum	1	36	Context
<i>Afro-Futurism!</i>	OT301	1	77	Context
<i>Lauren op IJburg</i>	Rightaboutnow Inc.	1	60	Context
<i>1975!</i>	ITA Festivalcentrum	1	32	Context
<i>Bowie Remix</i>	Conservatorium A'dam	1	80	Context
<i>Collecting Video Art</i>	Loods 6	1	41	Context
<i>Kunst en het Kwaad</i>	ITA Rabozaal	1	54	Context
<i>Ontbijtcollege Foute Mannen en Goede Kunst</i>	ITA Festivalcentrum	1	34	Context
<i>Digitalk #4: Games and Music</i>	Muziekgebouw	1	90	Context
Workshop <i>Hadra</i>	De Meervaart	1	45	Context
Educatieproject <i>Hyperioncollege</i>	Hyperion	1	142	Educatie
Educatieproject <i>OSB Bijlmer</i>	OSB Bijlmer	1	35	Educatie
<i>IMC Weekendschool workshop 1, 2 en 3</i>	IMC	3	14	Educatie
<i>Stockhausencollege</i>		1	55	Context
Randprogrammering <i>Kronos Sessions</i>				
<i>Jherek Bisschoff + Stargaze</i>	Bimhuis	1	365	Muziek
<i>Trio da Kali</i>	Bimhuis	1	300	Muziek
Masterclass <i>David Harrington</i>	Bimhuis	1	65	Context
Masterclass <i>Sunny Yang</i>	Muziekgebouw, Kleine zaal	1	78	Context
<i>Masha Vadat</i>	Muziekgebouw, Kleine zaal	1	120	Muziek
<i>Vân-Ánh Võ</i>	Muziekgebouw, Kleine zaal	1	54	Muziek
Masterclass <i>John Sherba, Hank Dutt</i>	Muziekgebouw, Atrium	1	45	Context
<i>Fifty for the Future Talk</i>	Muziekgebouw, Atrium	1	25	Context
<i>Ebonit Saxophone Quartet</i>	Muziekgebouw, Atrium	1	98	Muziek
<i>Babylon Quartet</i>	Muziekgebouw, Foyerdeck	1	40	Muziek
<i>Pelargos</i>	Muziekgebouw, Foyerdeck	1	50	Context
<i>De Formule</i>	Muziekgebouw, Foyerdeck	1	16	Context
<i>Pelargos</i>	Muziekgebouw, Foyerdeck	1	40	Context
Masterclass <i>George Benjamin</i>		1	35	Educatie
Masterclass <i>Toneelschrijfproject</i>		1	6	Context
Inleidingen		67	9.390	Context
Meet the Artists		8	303	Context
Totaal bezoek			86.351	

8.8
PRESTATIEVERANTWOORDING MODEL III FESTIVALS

	2018	Beleidsplan	2017
	Aantal	Aantal	Aantal
Producties			
Eigen productie	22	30	28
Coproductie	12	5	17
Productie derden	3	4	4
Totaal	37	39	49

	2018		Beleidsplan		2017	
	Aantal		Aantal		Aantal	
Voorstellingen	Voorst.	Bezoek	Voorst.	Bezoek	Voorst.	Bezoek
- Regulier	146	67.900	100	61.500	156	82.958
- Schoolgebonden	-	-	-	-	-	-
Waarvan PO	-	-	-	-	-	-
Waarvan VO	-	-	-	-	-	-
Waarvan Overig (MBO/HO)	-	-	-	-	-	-
Totaal	146	67.900	100	61.500	156	82.958

	2018	Beleidsplan	2017
	Aantal	Aantal	Aantal
Specificatie bezoekcijfers			
- Gratis	2.726	2.500	6.788
- Betaald	65.174	59.000	76.170
Totaal bezoekcijfers	67.900	61.500	82.958

	2018	Beleidsplan	2017
	Aantal	Aantal	Aantal
Overige bezoeken			
- Bezoekers website totaal	287.858	358.000	436.076
- Aantal unieke bezoekers	196.038	260.500	294.203

	2018		Beleidsplan		2017	
	Activiteit	Bezoek	Voorst.	Bezoek	Voorst.	Bezoek
Overige activiteiten						
- Schoolgebonden activiteiten	5	191	6	165	8	164
- Openbare activiteiten	121	18.260	100	12.500	140	15.417
Totaal overige activiteiten	126	18.451	106	12.665	148	15.581

De gepresenteerde bezoekcijfers 2018 bedragen in totaal 86.351 en zijn voor het grootste deel (66.910) gebaseerd op geregistreerde verkoop van plaatsbewijzen. Daarnaast is er een groot aantal voorstellingen/activiteiten met gratis toegang. Hierbij is de schatting van de bezoekaantallen (19.441) gebaseerd op een geformaliseerde procedure voor visuele waarnemingen ter plaatse.

8.9
WNT VERANTWOORDING 2018

Naam/functie	Annet Lekkerkerker	Algemeen directeur
	2018	2017
Aanvang en einde functievervulling in 2018 (2017)	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband	1	1
Gewezen topfunctionaris (Fictieve) dienstbetrekking	Nee Ja	Nee Ja
Individueel WNT Maximum	189.000	181.000
Beloning	129.600	107.037
Belastbare onkostenvergoedingen	1.800	1.800
Beloning betaalbaar op termijn	13.578	13.161
Subtotaal	144.978	121.998
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-	-
Totaal bezoldiging	144.978	121.998

Naam/functie	Ruth Mackenzie	Artistiek directeur
	2018	2017
Aanvang en einde functievervulling in 2018 (2017)	1/1 - 30/9	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband	0,6	0,6
Gewezen topfunctionaris (Fictieve) dienstbetrekking	Nee Ja	Nee Ja
Individueel WNT Maximum	85.050	108.600
Beloning	60.000	80.000
Belastbare onkostenvergoedingen	14.850	19.800
Beloning betaalbaar op termijn	-	-
Subtotaal	74.850	99.800
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-	-
Totaal bezoldiging	74.850	99.800

De leden van de raad van toezicht verrichten hun werkzaamheden onbezoldigd

9. CONTROLE- VERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Afgegeven ten behoeve van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Aan: de Raad van Toezicht van stichting Holland Festival

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de in dit rapport op pagina 25 tot en met 52 opgenomen jaarrekening 2018 van stichting Holland Festival te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van stichting Holland Festival op 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017-2020 en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT);
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017-2020.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2018;
2. de staat van baten en lasten over 2018; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse Controlestandaarden vallen, het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2017-2020 en de Regeling Controleprotocol WNT 2018. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van stichting Holland Festival zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij

voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiele afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven en het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017-2020 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiele afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in het Accountantsprotocol cultuursubsidies Instellingen 2017-2020 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven en het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017-2020.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de Raad van Toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven, het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017-2020 en de bepalingen van en krachtens de WNT. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017-2020.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de instelling in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de instelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de instelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiele fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Hilversum, 25 maart 2019

Ref: BvH.2019.0316.164000

KAMPHUIS & BERGHUIZEN
Accountants/Belastingadviseurs

drs. B.G.W. van Heusden RA RV MBV CIA

Bijlage bij de controleverklaring

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2017-2020, de Regeling Controleprotocol WNT 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit.
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de Raad van Toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

One or Several Tigers
Ho Tzu Nyen

Coproductie- en samenwerkingspartners

Århus Festuge; Barbican Theatre Productions Limited; Bonlieu Scène nationale Ancecy; Brooklyn Academy of Music; Canadian Stage, Toronto; Célestins, Théâtre de Lyon; Chekhov International Theatre Festival, Moscow; David Binder Productions; Groot Omroepkoor; Het Nationale Theater; deSingel International Artcampus; Edinburgh International Festival; Festival d'Automne à Paris; Festival Printemps des Comédiens à Montpellier; Festival Theater der Welt; Het Weeshuis van de Nederlandse Muziek; Huba de Graaff; Kampnagel Hamburg; Koninklijk Concertgebouworkest; Koninklijk Conservatorium; la Bâtie-Festival de Genève; La Comète - Scène nationale de Châlons-en-Champagne; La Vilette, Paris; La Course Scène nationale La Rochelle; le lieu unique, Nantes; Le Manège - Scène nationale de Maubeuge; Le Théâtre français du Centre national des Arts d'Ottawa; Le Théâtre du Nouveau Monde, Montréal; Le Volcan, Scène nationale du Havre; MC93 Maison de la Culture de Seine-Saint-Denis à Bobigny; National Taichung Theatre in Taichung, Taiwan; Nationale Opera & Ballet; Nederlands Kameroor; Nieuw West / Marien Jongewaard; NTR Radio; NTR ZaterdagMatinee; Onassis Cultural Centre Athens; Opleiding Moderne Theaterdans - Academie voor Theater en Dans; Peak Performances Montclair

State University (NJ-USA); Radio Filharmonisch Orkest; Residentie Orkest; Romaeuropa Festival 2015; Sadler's Wells; São Luiz Teatro Municipal, Lisbon; Schaubühne-Berlin; SFU Woodward's Cultural Programs, on the occasion of Simon Fraser University's 50th anniversary, Vancouver; Sharjah Art Foundation; Splendor; Stanislavsky Electrotheatre; Stedelijk Museum; Taipei Performing Arts Center; Tandem Scène nationale; Teatro Arriaga Antzokia de Bilbao; Théâtre National de Bretagne-Rennes; Théâtre de la Ville-Paris; Théâtre du Trident, Québec; Theaterspektakel Zürich; The Bergen International Festival; Tokyo Metropolitan Theatre; Toneelgroep Amsterdam; VPRO; Wiener Festwochen; Ysarca Art Promotions - Pilar de Yzaguirre

Partners contextprogramma's

Art Center Nabi; Boekhandel van Rossum; De Balie; EYE; Felix Meritis; Google Arts & Culture; Instituut voor Publieke Waarden; Koninklijk Conservatorium; Het Nationale Theater; Partizan Publiek; Spui25; STEIM; Studio West; T.I.M.E.; Universiteit van Amsterdam

Muziek

Richters Patterns

Morton Feldman, Marcus Schmickler, Corinna Belz, Ensemble Musikfabrik, Cappella Amsterdam
Holland Festival 2018 opende met trio van muziek, film en beeldende kunst.

Longplayer

Jem Finer
Een uniek fragment uit een 1000 jaar durende compositie in torentje Lloyd Hotel.

Metropole Orkest & Soloists of the Syrian Big Band

Kinan Azmeh, Ibrahim Keivo, Dima Orsho, Moslem Rahal;
Special guest: Eric Vloeimans;
dirigent: Jules Buckley
Topsolisten uit Syrië en Metropole Orkest presenteerden grensoverschrijdend concert.

HYENA

Mollena Lee Williams-Haas,
Georg Friedrich Haas, Klangforum Wien
Indringend verhalend concert over alcoholisme.

Sight Machine

Trevor Paglen, Kronos Quartet
Kronos en multimedialkunstenaar toonden blik van kunstmatige intelligentie op kunst.

Kronos Sessions

Kronos Quartet, Trio Da Kali, Jherek Bischoff, Vãn-Ánh Võ, Mahsa Vahdat, Ragazze Quartet, Ebonit Quartet e.a.
Een dag lang concerten van Kronos en vele internationale gasten.

Ladilikan - Kronos Sessions

Kronos Quartet, Trio Da Kali
Kronos en Malinese Trio Da Kali doorbraken grenzen van cultuur, genre en geloof.

Hadra Chefchaounia

Ensemble Rhoum El Bakkali
Hadravrouwenkoor uit Chefchaouen, Marokko trad op voor enthousiast Meervaartpubliek.

Gurdjieff Ensemble meets Hewar

Levon Eskenian, Kinan Azmeh, Gurdjieff Ensemble, Hewar
Een muzikale hommage aan Syrië en Armenië.

Holland Festival Proms - We came in peace for all mankind

Daniël Bjarnason
Muzikale alchemie met twaalf hoorns en twaalf vleugels.

Holland Festival Proms - Jalasat Rouhiya

Ensemble Rhoum El Bakkali, Amsterdams Andalusisch Orkest, Orchestre Tamsamani
Marokkaanse hadrazang samen op het podium met Andalusische ritmes.

Holland Festival Proms - Sometime Voices

George Benjamin, Tom Coult, Edward Nesbit, Radio Filharmonisch Orkest, Groot Omroepkoor
Radio Filharmonisch en Groot Omroepkoor lieten George Benjamin en leerlingen horen.

Holland Festival Proms - Tribute to Blackstar

David Bowie, s t a r g a z e, Anna Calvi, Soap&Skin, Laetitia Sadier
Bowies muziek in nieuwe arrangementen door topcomponisten en -solisten.

Holland Festival Proms - Electro Symphonic Orchestra
Colin Benders

Benders' revolutionaire synthesizer-orkest.

Written on Skin

George Benjamin, Mahler Chamber Orchestra

Benjamins wereldwijd succesvolle opera terug in semi-concertante uitvoering.

Opera & Muziektheater

Les contes d'Hoffmann

Jacques Offenbach, De Nationale Opera

Werkelijkheid en fantasie liepen door elkaar in prachtige 'opéra fantastique'.

Trojan Women

National Changgeuk Company of Korea, Ong Keng Sen

Koreaanse bewerking van Euripes' tragedie ontroerde groot publiek in Muziekgebouw.

The String Quartet's Guide to Sex and Anxiety

Calixto Bieito, Heath Quartet

Muziektheater van Spaanse topregisseur en Brits kwartet over melancholie en burn-out.

Octavia E. Butler's Parable of the Sower

Toshi Reagon, Bernice Johnson Reagon

Gospel, spiritual, R&B en folk klonken in sciencefiction-muziektheater.

Oikospiel II: Heat Cantata

David Kanaga, Maze, Claron McFadden, Mattijs van de Woerd

Surrealistische computergame als live en absurdistisch muziektheater.

Dear Esther

Jessica Curry, The Chinese Room

Melancholische computergame wordt innovatieve theaterervaring.

Lessons in Love and Violence

George Benjamin, De Nationale Opera

Benjamin dirigeerde zijn gloednieuwe opera vol iconische scènes.

Opera in het park: Les contes d'Hoffmann

Jacques Offenbach, De Nationale Opera

Gratis vertoning van opera op groot scherm in Park Frankendael.

Theater

Anna Karenina - allerdings met anderem Text und auch anderer Melodie

Clemens Sienknecht, Barbara Bürk, Deutsches Schauspielhaus Hamburg

Sienknecht en Bürk maakten muzikale tragikomedie van Russische klassieker.

SAIGON

Les Hommes Approximatifs, Caroline Guiela Nguyen

Frans-Vietnamees drama over gevolgen van migratie raakte het hart.

Romeinse tragedies

Ivo van Hove, Toneelgroep Amsterdam

Van Hoves succesbewerking van drie Shake-speares was voor het eerst te zien in Carré.

Stadium

Mohamed El Khatib

Voetbalsupporters en theaterfans namen de Stadsschouwburg over.

JR

FC Bergman

Vlaams collectief keerde Amerikaanse droom binnenstebuiten in multimediaspektakel.

Gesualdo

De Warme Winkel, Nederlands Kamerkoor

Anarchistische zoektocht naar het sublieme door twee tegengestelde groepen.

Tiefer Schweb

Münchener Kammerspiele, Christoph Marthaler

Marthaler opende harten met geraffineerd en absurd muziektheater.

Dans

Danse des guerriers de la ville

Compagnie par Terre, Anne Nguyen

Urban dance als zintuiglijke ervaring tijdens parcours in Stadsschouwburg.

Kata

Compagnie par Terre, Anne Nguyen

Franse choreograaf toonde breakdance als nieuwe vorm van vechtkunst.

Chorus

Ralph Lemon

Aanstekelijke pop-upperformance gebaseerd op *Soul Train*.

Tristan + Isolde

David Dawson, Het Nationale Ballet

Middeleeuwse mythe als hedendaags ballet.

The Way You Sound Tonight

Arno Schuitemaker

Festivaldebuut van dansmaker Schuitemaker met hypnotiserende performance.

Legacy

Nadia Beugré

Hommage aan sterke vrouwen door Ivoriaanse choreografe.

Neues Stück I

Seit sie - Ein Stück von Dimitri Papaioannou

Tanztheater Wuppertal Pina Bausch

Eerste avondvullende werk uit Wuppertal na dood van Bausch bleek daverend succes.

Crowd

Gisèle Vienne

Franse Vienne toonde de vele emoties die de mens rijk is in intense rave-choreografie.

Film & Beeldende kunst

End Credits

Steve McQueen

Indrukwekkende, museale video-installatie over Paul Robeson van McQueen.

One or Several Tigers

Ho Tzu Nyen

Multimediaalperformance over de gezamenlijke geschiedenis van mens en tijger.

Der müde Tod

Fritz Lang, George Benjamin

George Benjamin begeleidde Fritz Langs filmklassieker op piano in Tuschinski.

Context

Film op zondag: Seopyeonje

Im Kwon-taek

Zuid-Koreaanse film uit 1993 over traditionele pansorizangers in moderne tijd.

Film op zondag:

The Emperor Jones

Dudley Murphy, Paul Robeson

Film uit 1933 met acteur Paul Robeson, onderwerp van installatie *End Credits*.

Film op zondag:

M - Eine Stadt sucht eine Mörderer

Fritz Lang

Duitse thriller uit 1931 over de klopjacht op een kindermoordenaar.

HF Young Academy: Appropriation

o.l.v. Nastaran Razawi Khorasani en Rosa van Leeuwen

Dynamische talkshow voor HF Young-publiek.

Steve McQueen over Paul Robeson

McQueen sprak over zijn werk, *End Credits* in het bijzonder, voor volle Rabozaal.

The Artist & The Pervert

Georg Friedrich Haas, Mollena Lee Williams-Haas, Beatrice Behn, René Gebhardt

Onthullende documentaire over echtpaar Haas.

Dinercollege seks en narcisme

Marlou van Paridon

College over narcisme tijdens een diner.

Afrofuturism!

i.s.m. Subbacultcha

Uitbundig clubfeest rondom afrofuturisme met muziek en kunst.

1975!

Doeko Bosscher

Historicus ging dieper in op Amerikaanse geschiedenis, onderwerp van voorstelling *JR*.

Collecting Video Art

Yuki Kho, Young Collectors Circle

Middag over het verzamelen van videokunst op locatie van *End Credits*.

Kunst en het Kwaad

De Gids

Literair tijdschrift presenteerde programma over de rol van het kwaad in de kunsten.

Ontbijtcollege Foute Mannen en Goede Kunst

Claartje Wesselink

College over foute mannen en kunst tijdens ontbijt.

Pansori meets K-pop

Miriam L. Brenner

Levendige presentatie over Zuid-Koreaanse muziek.

Lauren op IJburg

RIGHTABOUTNOW INC.

Theatrale wandeling met medewerking van theaterstudenten rondom thema's uit *Octavia Butler's Parable of the Sower*.

Lunchconcert Resta di Darmi

Imogen Eve, Siamak Anvari

Madrigalen van Gesualdo gemixt met live gemaakte bekentenissen van het publiek.

Digitalk #4: games and music

David Kanaga, Thomas McMullan e.a.

Experts discussieerden over de rol van muziek in games, en de link met live performance.

Holland Festival Radio

Operator Radio

In diverse radio-uitzendingen voorafgaand aan het festival werden kunstenaars en thema's belicht.

Bowie Remix

Studenten van het Conservatorium van Amsterdam

Studenten brachten eigen interpretaties van Bowies nummers ten gehore.

Workshop Hadra

Hadrakoor uit Chefchaouen liet publiek meedoen in traditioneel hadraritueel.

Each One Teach One

met Anne Nguyen e.a.

Workshops, presentaties en achtergronden over breakdance, als context bij voorstelling *Kata*.

OVERZICHT MEDEWERKERS 2018

Vaste medewerkers

Algemeen directeur
Annet Lekkerkerker

Artistiek directeur
Ruth Mackenzie (tot 30/9)

Bedrijfsvoering
Servaas Hensen, hoofd
Joke van der Helm, medewerker financiële administratie
Lara ter Braak, bureaumedewerker (tot 31/7)
Marian van Wijngaarden, bureaumedewerker (per 14/7)
Rianne Meehan, directiesecretaresse

Communicatie & marketing

Norbert Bode, hoofd
Henny Knap-Go, archief
Vincent Kouters
Gertjan Pruim
An De Ridder
Runa Stam
Erna Theys

Development

Leonie Kruijenga, hoofd
Nicole Mooij
Esther van der Veldt (verlof per 22/11)
Liza Meulenbroek (per 22/11)

Productie

Han van Poucke, hoofd manager
Sigi Giesler, artistiek producer/coördinator aus LICHT
Ad van der Koog

Programming

Annemieke Keurentjes, programmamanager theater en dans
Jochem Valkenburg, programmamanager muziek en muziektheater
Ravian van den Hil, programmamaker

Technische productie
Peter Romkema, Tiedo Wilschut

Tijdelijke medewerkers en stagiaires
Ellen Bijsterbosch, Charlie de Bakker, Bianca van Beugen, Hidde Bisschop, Jack de Boer, Erik Borgman, Dunja Bovan, Michiel Brongers, Naomi Brouwers, Julia Clarke, Janneke den Engelsens, Anne-Marie Geldhof, Floortje Halters, Rosa Hendriks, Joop Hoffman, Renate Hofkens, Sjoerd Hogendoorn, Dirk Houthoff, Anne-Fleur Huiskamp, Iris Istha, Tycho van Iwaarden, Otto Jansen, Djoere de Jong, Seb Jongejans, Colin Kassies, Daniël Kuipers, Henk Langeveld, Vincent Lafebre, Pieter Loman, Tom van de Loo, Kees van Mameren, Bart van der Marel, Michael Moorthaemer, Pauline Mouw, Jill Nieuwland, Jenneke Obdeijn, Jan Panis, Richard Pael, Gerard Paulissen, Peter Peereboom, Kas Pijs, Sarah Faye van der Ploeg, Peter Poel, Koen te Poele, Maurice Potemans, Romy Rigter, Jan de Ronde, Angela Schoonderbeek, Tim Senden, Joost Smit, Niek Snel, Shirley So, Nicholas Sperling, Dimphey Tese, Remco Teunissen, Bart Truijens, Gerco van Venen, Dennis Verhaeg, Harm Wellink, Remko van Wely, Sharon Wezer, Robert Wit, Esther Wijnakker, Lodewijk Wijnberg, Marian van Wijngaarden, Roy van Zon, Rosanne Zwikker

HF Young Circle

Hassina Bahar, Victorine Dijkstra, Milou van Vlijmen, Rick Nelson, Katerijne de Smet, Bart Truijens, Vincent van Velsen, Marije Dunning, Ymke Wieringa, Esther Zijgretgtop

Tijdelijke medewerkers tijdens het festival

Ali Amigh, Mathilde Baillarger, Margaux Bez, Claud Biemans, Ananda Binkhorst, Stéphanie den Blanken, Nuno Blijboom, Barend Blom, Joep Bollinger, Marieke van den Bosch, Pippi Braam, Djuna van den Broek, Raynold Colijn, Doenja Coolen, Beau Delahajje, Telka van Dodewaard, Floor Dommershuijzen, Laura Dommershuijzen, Naomi Dorothea, Marcel Duiverman, Hanneke van Ett en, Helen Fokkens, Ilaria Forciniti, Nicolas Franciscus, Wouter Frantsen, Gertjan van de Geer, Harrie van Gemert, Geertje Geurtsen, Chihiro Geuzebroek, Cudi Golpinar, Fabien Gruau, Konstantin Guz, Anouck de Haan, Marianka Halters, Niels Hartvelt, Anna-Rosja Haveman, Lee Hayes, Kristel Hegeman, Tjitske Hemkes, Ruchama Hoed, Kelly Hoekstra, Roeland Hoekstra, Emma Hollander, Nathan Holscher, Paul Holterman, Karolina Joniec, Sanne Kamp, Marina Kaptijn, William Kenter, Brenda Koene, Evelien van der Kooi, Nikki Kracht, Malik Kramer, Leonie Kuipers, Tamira Lankamp, Ruben Lanzieri, Mirko Lazovic, Maarten de Leede, Liesbeth van Loon, Frank Lunenburg, Eva van Manen, Katinka Marač, Levar Matroos, Tomas Mesman, Heike aan de Meulen, Thomas van der Molen, Juliette Mout, Ahmed Mowafy, Hendrik Muller, Marianne Noorlander, Merel Noorlander, Titus Nouwens, Rodrigo Oliveira, Maria Onnink, Jelle Oudhof, Ilona Overweg, Larva Peruzzotti, Sven Piekstra, Stanislav Podgurskii, Jorge Pablo Ponce, Tarik Puggina, Charlott e ten Raai, Martine Rademakers, Cis Rieken, Yvonne Rienks, Veerle Rümke, Eva Schippers, Mark Schonagen, Birger van Severen, Cerianne Slagmolen, Devi Smits, Sheree Spencer, Anna Speyart, Stephan van Steenveldt, Daan Stigter, Jesse Strikwerda, Dennis Stroucken, Virgil Tese, Paul Thurlby, Rianne Trap, Hanne Uekermann, Philip den Uyl, René van der Valk, Vincent Verbeek, Noah Voelker, Minke Voorn, Lott e Walrave, Marloes Wieffer, Guus Witts

Raad van toezicht

Martijn Sanders was tot 2006 directeur van Het Concertgebouw Amsterdam en oefent zijn adviespraktijk uit via Martijn Sanders Consultancy BV. Op 11 maart 2009 is Martijn Sanders benoemd tot voorzitter van het bestuur, nu raad van toezicht, van Stichting Holland Festival. De voorzitter van de raad van toezicht is tevens voorzitter van de Board of Governors die op 3 juni 2010 is opgericht. Naast dit voorzitterschap bekleedt Sanders ook de volgende functies: bestuurslid European Union Youth Orchestra in Londen, bestuurslid Internationale Film Festival Rotterdam, bestuurslid Kersjes Fonds, bestuurslid Elbphilharmonie in Hamburg, voorzitter International Conducting Competition Rotterdam, voorzitter Intermusica en member of the Artistic Committee of the Borletti-Buitoni Trust Foundation.

Gert-Jan van den Bergh is een van de oprichters van Bergh Stoop & Sanders NV Advocaten te Amsterdam en voorzitter van het Bestuur van de Stichting Jan Pietersz. Huis. Op 4 januari 2016 is Gert-Jan van den Bergh benoemd tot lid van de raad van toezicht van Stichting Holland Festival. Tot 2004 was hij werkzaam bij Stibbe, de laatste vier jaar als partner in de praktijkgroep Intellectuele Eigendom. Gert-Jan was raadsheer plaatsvervanger Hof Amsterdam, voorzitter bestuur Prins Bernhard Cultuurfonds afdeling Amsterdam, lid bestuur van de Stichting Het Rembrandthuis Amsterdam, lid bestuur Amsterdam Sinfonietta, lid bestuur Vrienden van het Nexus Instituut, lid bestuur van het Vlaams Cultuurhuis de Brakke Grond en lid van het bestuur van The International Gustav Mahler Foundation.

Mavis Carrilho is zelfstandig adviseur en executive coach. Zij heeft ruim twintig jaar ervaring als organisatieadviseur en interim-manager in de profit- en non-profitsector. Op 10 september 2010 is Mavis Carrilho toegetreten tot de raad van toezicht van Stichting Holland Festival. Daarnaast is zij commissaris bij woningcorporatie Ymere, voorzitter van de Chocolonely Foundation en lid Raad van Toezicht van Theater Rotterdam.

Jet de Ranitz is voorzitter College van Bestuur van Hogeschool Inholland. Op 21 september 2016 is Jet de Ranitz benoemd tot lid van de raad van toezicht van Stichting Holland Festival. Voorheen bekleedde zij onder andere de volgende functies: voorzitter College van Bestuur van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten, Zakelijk Directeur van het Nederlands Dans Theater te Den Haag en directeur van de Faculteit Economie en Bedrijfswetenschappen van de Tilburg University. Huidige nevenfuncties zijn: voorzitter bestuur Erasmusprijs, vice-voorzitter raad van toezicht NTR, lid raad van commissarissen Espria, lid raad van advies Politieacademie, voorzitter stuurgroep Human Capital Agenda Amsterdam Economic Board.

Tom de Swaan is voorzitter van de Raad van Commissarissen van de ABN AMRO Bank N.V. Op 8 juli 2016 is hij benoemd tot lid van de raad van toezicht van Stichting Holland Festival. Hij is voorzitter raad van toezicht van het Antoni van Leeuwenhoek - Nederlands Kanker Instituut. Voorzitter van het bestuur Stichting Nationale Opera & Ballet Fonds, lid van het bestuur Stichting Liszt

Octavia E. Butler's Parable of the Sower
Toshi Reagon, Bernice Johnson Reagon

Concours, lid bestuur Stichting Premium Erasmianum en daarnaast lid Advisory Board Akbank. Tom de Swaan was in het verleden, naast zijn professionele werkzaamheden, actief bestuurlijk betrokken bij vele theater-, muziek- en culturele organisaties zoals onder andere het Joods Historisch Museum, De Nationale Opera, het Concertgebouworkest, het Muziektheater en de Vereniging Hendrick de Keyser.

Astrid Helstone is arbeidsrechtadvocaat en partner bij advocatenkantoor Stibbe in Amsterdam. Zij is gespecialiseerd in procesvoering en advisering over individuele en collectieve arbeidsrechtelijke kwesties. Tevens is zij Certified Pension Lawyer (CFL). Op 5 oktober 2018 is zij benoemd als lid van de raad van toezicht van Stichting Holland Festival. Astrid bekleedde diverse toezichthoudende en bestuursfuncties in de culturele sector en is op dit moment bestuurslid van Amsterdam Sinfonietta.

Ben Noteboom was tot 2 april 2018 lid van de raad van toezicht Stichting Holland Festival. Hij is tevens bestuurslid bij de Stichting VUmc CCA, lid van de Raad van Commissarissen van Ahold Delhaize, Wolters Kluwer en Aegon, lid van de raad van advies NCOI en voorzitter van de raad van commissarissen van koninklijke Vopak N.V. Daarnaast is hij voorzitter van Stichting Prioriteit Ordina.

The String Quartet's Guide to Sex and Anxiety
Calixto Bieito, Heath Quartet

Directie

Annet Lekkerkerker is sinds 1 oktober 2009 zakelijk directeur van Stichting Holland Festival (per 1 januari 2018 algemeen directeur). Zij is lid van de raad van toezicht van Witte de With Center for Contemporary Art, bestuurslid van de Sikkens Foundation, de Stichting Literaire Activiteiten Amsterdam (tot 1 april 2018) en Stichting Toneelschuur/Toneelschuurproducties. Zij heeft zitting in de NTR Adviesraad en de commissie van Advies van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten. Zij is voorzitter van het ACI (Amsterdams overleg Culturele Instellingen).

Ruth Mackenzie was tot 1 juli 2018 artistiek directeur van het Holland Festival. Daarnaast was zij tot mei 2015 interim CEO en Creative Director van The Space in London, adviseur voor I4-I8 Now, Hamburg City Council Culture Department, Irish Arts Council, Irish Ministry of Culture en Freelands Foundation. In Groot-Brittannië bekleedt zij de volgende nevenfuncties: voorzitter Improbable Board, bestuurslid Cass Foundation en National Campaign for the Arts en lid van de Tate Modern Advisory Council.

Medewerkers

Enkele vaste medewerkers van het Holland Festival zetten naast hun werkzaamheden voor het festival, hun expertise in bij andere instellingen, organisaties of evenementen.

Annemieke Keurentjes is bestuursvoorzitter bij de Stichting Urland en lid van de raad van toezicht van Schouwburg Amstelveen (sinds juni 2018).

Norbert Bode is voorzitter bij de Overvoorde Gordon Stichting / Pauw Hof Fonds, is adviseur bij het Fonds Podiumkunsten in de Commissie Festivals en voorzitter van het bestuur van mime-theatergroep Bambie.

Leonie Kruijenga is secretaris van het bestuur van Stichting Open Mind, bestuurslid Stichting Alleanza delle Ragazze en bestuurslid bij DNK Amsterdam en lid van de werkgroep Netwerk Cultuurecenaat.

Servaas Hensen is lid van de raad van toezicht van Stichting Het Instituut.

Han van Poucke is coach/mentor in de Festival Production Management Training van The Festival Academy, een initiatief van de European Festival Association.

Sigi Giesler coacht vierdejaarsstudenten (afstudeertraject) aan de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten, afdeling Opleiding Theatertechniek. Verder is zij secretaris van de raad van toezicht van Stichting Nieuw Nederlands Opera Front, penningmeester bij Stichting De Gemeenschap en Stichting De Nachtdieren.

Esther van der Veldt is lid van de adviescommissie cultuur van de gemeente Alkmaar.

HOLLAND FESTIVAL IS MEDE MOGELIJK GEMAAKT DOOR

Governors

G.J. van den Bergh en C. van den Bergh-Raat, Leni Boeren, Jéhan van Dijk, Bernard en Ineke Dijkhuizen, Jeroen Fleming, Arent Fock, H.J. ten Have en G.C. de Rooij, J. Kat en B. Johnson, Ton en Maya Meijer-Bergmans, Françoise van Rappard-Wanninkhof, M. Sanders, Tom de Swaan, Elise Wessels-van Houdt, H. Wolfert en M. Brinkman

Governors die anoniem wensen te blijven.

Vrienden van het Holland Festival

Hartsvrienden

R.F. van den Bergh, Kommer en Josien Damen, Sabine van Delft-Vroom, J. Fleury, Tex Gunning, V. Halberstadt, Nienke van den Hoek en Alexander Ribbink, Wendy van Ierschoot, Isaac en Francien Kalisvaart, Giovanna Kampouri Monnas, Luuk H. Karsten, Kristine Kohlstrand, Joost en Marcelle Kuiper, Monique Laenen en Titus Darley, Cees Lafeber, Emma Moloney, Sijbalt Noorda en Mieke van der Weij, Ben Noteboom, Robert Jan en Mélanie van Ogtrop-Quintus, Jeroen Ouwehand, Anthony en Melanie Ruys, Rob van Schaik en Wijnanda Rutten, Patty Voorsmit

Beschermers

Lodewijk Baljon en Ineke Hellingman, S. Brada, Frans en Dorry Cladder-van Haersolte, J. Docter en E. van Luijk, Huub A. Doek, L. Dommering-van Rongen, Marry de Gaay Fortman, E. Granpré Moliere, M. Grotenhuis, S. Haringa, J. Houwert, W. en J. Jansen-Straver, R. Katwijk, R. Kupers en H. van Eeghen, J. Lauret, A. van der Linden-Taverne, F. Mulder, Adriaan en Glenda Nühn-Morris, G. van Oenen, Marinus Pannevis en Caroline Polak, H. Pinkster, Pim en Antoinette Polak, H. Sauerwein, C.W.M. Schunck, I.R. Snelleman en A. Vreugdenhil, A.N. Stoop en S. Hazelhoff, K. Tschenett, Wolbert en Barbara Vroom, P. Wakkie, Martine Willekens, O.L.O. en Tineke de Witt Wijnen-Jansen Schoonhoven

Begunstigers

F. van Alkemade, B. Amesz, A. van de Beek en S. van Basten Batenburg, Ellen Birnie, Co Bleeker*, K. Bodon, Jan Bouws, E. Bracht, W.L.J. Bröcker, F. van den Broek, G. Bromberger, Rachel van der Brug, D. de Bruijn, G. van Capelleveen, M. Daamen, J. Dekker, M. Doorman, Chr. van Eeghen*, J. van der Ende, Ch. Engeler*, E.L. Eshuis*, E. de Graaff Van Meeteren, F. Grimmelikhuisen, D. Grobbe, Annelies Heidstra en Renze Hasper, J. Hennephof, G. van Heteren, L. van Heteren, B. van Heugten, S. Hodes, J. Hopman*, J. Houtman, E. Hummelen, Yolanda Jansen, P. Jochems, Jan de Kater, J. Keukens, A. Ladan, M. Le Poole, M. Leenaers, K. Leering, M. Levenbach, T. Liefwaard, A. Ligeon, Hanna van der Linden, T. Lodder, Ken Mackenzie, A. Man, D. van der Meer, E. van der Meer-Blok, A. de Meijere, E. Merx, Jaap Mulders*, H. Nagtegaal, La Nube, Kay Bing Oen*, P.M. Op de Coul, E. Overkamp en A. Verhoog, P. Price, F. Racké, H. Ramaker, Wessel Reinink, L. Remarque-van Toorn, M. Roozen, A. Schneider, H. Schnitzler, G. Scholten, Joanne Schouten, E. Schreve-Brinkman, R.W. Siemers en I. Janssen, P. Smit, G. Smits, A. Sonnen, W. Sorgdrager en F. Lekkerkerker, K. Spanjer,

C. Teulings, H. Tjeenk Willink, A. Tjoa, M. Tjoe-Nij, Y. Tomberg, H. van der Veen, M.T.F. Vencken, R. Verhoeff, A. van Vliet, R. Vogelenzang, F. Vollemans, M.M. de Vos van Steenwijk, A. Wertheim, M. van Wulfften Palthe, M. Yazdanbaksh, P. van der Zant, M.J. Zomer, P. van Zwieten en N. Aarnin

* extra bijdrage

Jonge begunstigers

Helene Bakker, Aram Balian, Ilonka van den Bercken, Maarten Biermans, Femke Bijlsma, Femke Blokhuis, Jasper Bode, Quirijn Bongaerts, Melanie Bosveld, Jonne ter Braak, Tessa Cramer, Dirk Dekker, Snezana Djordjevic, Sandra Geisler, Matthijs Geneste, Susan Gloudemans, Marte Guldemon, Pieter Guldemon, Hagar Heijmans, Ric van Holthe tot Echten, Brendon Humble, Jort van Jaarsveld, Bram de Jaeger, Daan de Jong, Ytha Kempkes, Marc Koehler, Bas Köhler, Aron Kovacs, Judith Lekkerkerker, Gustavo López, Pieter van der Meché, Frans Muller, Britt Ootes, Boris van Overbeeke, Jill Pisters, Menzo Reinders, Peter Ruys, Guus Schaepman, Reinout Steenhuizen, Stephan van Steenveldt, Eerke Steller, Farid Tabarki, David van Traa, Frank Uffen, Helena Verhagen, Frank Verschoor, Tristen Vreugdenhil, Danny de Vries, Lonneke van der Waa

Liefhebbers

Alle 687 Liefhebbers.

Vrienden die anoniem wensen te blijven.

Trojan Women
National Changgeuk Company of Korea, Ong Keng Sen

HOLLAND FESTIVAL IS MEDE MOGELIJK GEMAAKT DOOR

subsiënten

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
 Gemeente Amsterdam

hoofdbegunstiger

FONDS 21

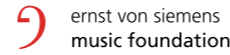
productiepartner

A M
 O M
 D M
 O

sponsors, fondsen en instellingen

Rabobank

mediapartners

HF Business

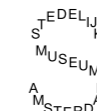
partners

locaties

STADSSCHOUWBURGAMSTERDAM

Jaarverantwoording 2018

Holland Festival 2018 7 juni - 1 juli, Amsterdam

Stichting Holland Festival

Piet Heinkade 5, 1019 BR Amsterdam

t +31 (0)20 - 788 21 00

info@hollandfestival.nl